

سنڌي
پال پارتی

در جو ٻيون

پار تیہ سنوڈاں

باب - چوtheon الف

بنیادی فرض

51A قلم

بنیادی فرض : پارت جی هر ھک ناگرک جو فرض آهي تم :

(الف) هو پارت جی سنوڈاں کي ميکيندو، اُن جي قومي جهندبي، قومي ترانا، آدرشن ئ سنستا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديء جي لڑائيء لاء همتایو ئ اُتساھه ڦوکيو، اُنهن جي سنپال ئ پوئواري ڪندو.

(پ) پارت جي ايڪتا، اکنڊتا ئ سمپورپتا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ئ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٿپي پوندو.

(ڀ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪتا جي ڀاونا پعدا ڪندو، جيڪا ڌرم، ڀاشا، کيترواد جي پيدپاڻه کان پري هوندي. آهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، اُنهن جو بھشكار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسکرتني ئ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ئ ملھ سماجھندو.

(ت) قدرتي ماحول جھڙوڪ جهندگل، ٻنڍون، ندڍون، جهندگلي-زندگي اِنهن جو بچاء ڪندو ئ سڀني پراڻين لاء دردمendi رکندو.

(ت) وڃيانڪ درشتني، إنساني ملھ، جاچ جوچ ئ سداري جي ڀاونا کي اهميت ڏيندو.

(ث) عام ملکيت کي سلامت رکندو ئ هنسا کان پري رهندو.

(ث) شخصي ئ گذيل مشغوليin جي سڀني کيترن ۾ اڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جئن ملڪ اڳتي وڌندو رهي ئ ڪاميابيء جي اوچاين کي چھي.

(کم) ماڻه يا پيء يا پالڪ آهي تم اُهو ضرور ڏسي تم پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر چهن ئ چوڏهن سالن وچه ۾ هجي.

سرکاري فيصلو نمبر : آپیاس ۲۱۱۶ / (پر.کر ۴۲/۱۶) ایس.جی ۴ تاریخ ۲۰۱۶.۰۴.۲۵
موجب استاپت کیل ڪو آرڈینیشنگ ڪامیٽی جي تاریخ ۱۹.۰۳.۱۹ جي میتنگ ۾ هن درسي
ڪتاب کي تعليمي سال ۲۰۲۰-۱۹ کان مختصر طور منظوري ڏني ويئي آهي.

مهاراشتر راجيہ پائیہ پستک نرمتي و آپیاسکرم سنشودن مندل، پُطی.

پنهنجي سمارت فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي
پھرین صفحىي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽
سبقن سان لاڳاپو رکندڙ پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائيوں لنڪس
ملنديون.

© مهاراشتر راجیہ پائیہ پُستک نرمتی آپیاسکرم سنشودن مندل، پٹی ۱۱۰۰۴.
مهاراشتر راجیہ پائیہ پُستک نرمتی و آپیاس کرم سنشودن مندل، وہ ہن کتاب جا سی ہے حق
واسطہ محفوظ آهن۔ ہن کتاب جو کوبہ تکر دائریکٹر، مهاراشتر راجیہ پائیہ پُستک مندل
جی لکیل اجازت کان سواء کلی نتو سگھجی۔

آپیاس گت سمتی :

سندي یاشا سمتي

- شریمتی راجیشوری چینانند ٹیکچنڈاٹی
- شری آشوک کملداں مکتا، میمبر
- شریمتی وندنا رامواٹی
- داکٹر بلديو متلاٹی
- شریمتی میران مھيش گدواٹی، میمبر
- شری گوردن شرما 'گھايل'
- شری وجیہ راجکمار منگلاٹی، میمبر

سنیوجے

شریمتی کیتکی جانی :
(انچارج وشیش اڈکاری سندي)

سنیوجے سہایہ :
شریمتی گینتا گٹیش ناکر
(کاپی رائیتر، سندي)

تائیپ سیننگ : ستناہ ساکی، الہاسنگر،
کماری میران چاولہ

چترکار : شری یو جین جو سف

نرمتی : شری سچیتاند آقری
(مکیہ نرمتی اڈکاری)

شری سچن مہتا (نرمتی اڈکاری)
شری نتن واٹی (سہایک نرمتی اڈکاری)

پرکاش : شری وویک اٹم گوساوی، پائیہ پُستک
نرمتی مندل، پریادیوی، ممبئی - ۲۵۔

کاغذ : ۷۰ جی۔ ایس۔ ایم۔ کریم وو

پرننگ آردر : N/PB/2019-20/1,000

M/S. SOHAIL ENTERPRISES, THANE : چاپیندرا

پارت جو سنودان

دیباچو

اسین پارت جا لوک، پارت کي هڪ مڪمل طور
خود مُختيار سماجوادي سرو ڏرم ۽ سم- پاؤ وارو
لوکشاهي گنجائيم بٺائڻ لاءِ گنپييرتا سان فيصلو
کري اُنهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي سماجي،
آرٿڪ ۽ راجنيتك نيءَ؛ ويچار، اظهار، وشواس،
شرڊا ۽ اپاسنا جي آزادي، درجي ۽ موقعي جي
سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ اُنهن
سڀني ڳشخصي سؤمان ۽ راشترجي ايڪتا توڙي
اکندتا جي خاطري ڏيندڙ پائيچارو ڦائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنودان سڀا ڳ اچ تاريچ چويمهين
نومبر ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءَ
سنودان سويڪار ڪري، ان کي قانون جي روپ
ڳٻاڻ کي اڀڻ ڪريون ٿا.

راشتراگیت

جن گنٹ مَنَ آذینا يِكَ جَيَهَ هِي
پارَتِ پَائِيَهَ وَدَا تَا
پَنْجَاب، سَنَد، گَجَرَات، مَرَاثَا،
دَرَاوَرَ، اُتَكَل، بَنَگَ،
وَنَدَيَهَ، هَمَّاچَلَ يِمَّنَا، گَنَگَا،
أُچَچَلَ جَلِّ دِ تَرَنَگَ،
تَوَشُّبِ نَامِيَ جَاهَيَيِ
تَوَشُّبِ آشِيسِ مَاهَيِ
گَاهِيَ تَوَجِيهَ - گَاتَا،
جن گنٹ منَگَلَ دَايَكَ جَيَهَ هِي
پارَتِ پَائِيَهَ وَدَا تَا،
جَيَهَ هِي، جَيَهَ هِي، جَيَهَ هِي،
جَيَهَ جَيَهَ جَيَهَ جَيَهَ هِي ...

پرِتَگِيَا

”پارَتِ منَهَنَجَو دِيشَ آهِي. سَبَبِ پارَتوَاسِي
منَهَنَجَا پَائِرِئِ پِينَرَآهِن.
مونَکِيِ پَنَهَنَجِيِ دِيشَ لَاءِ پِيارَ آهِي ئَءِ
مونَکِيِ انِ جِيِ شَانِدارِ طَرحِ طَرحِ جِيِ وَرَثِيِ تِي
گَورُوَ آهِي. مَانِ سَدَائِيَنِ انِ جِيِ لَائِقِ تَيِّنَ
جوِ جَتنِ كَندُورَهَنَدَس.
مانِ پَنَهَنَجِنِ مَتنِ مَائِنِ، أُسْتَادِنِ ئَءِ
سِپِنِيِ بَزَرَگَنِ جَوِ سَنَمَانِ كَندَسِ ئَءِ هَرَكَنَهَن
سانِ فَصِيلَتِ پِريَو وَرَنَاءِ كَندَس.
مانِ پَرِتَگِيَا ٿَوِ ڪَريَانِ تَهِ مَانِ پَنَهَنَجِيِ
دِيشِ ئَءِ دِيشَوَاسِيَنِ سَانِ سَچَوِ ٿَيِ رَهَنَدَس.
انَهَنِ جِيِ ڪَليَاطِ ئَءِ آسَودَگِيِ ڇَرَئِيِ منَهَنَجَو
سَكِ سَماَيِلِ آهِي.“

ماسترن لاءِ هد ايتون

- سڀ بيت، گيit، گانا، سر تال ۽ اشارن سان آداڪاري ڪراي چوايو.وري وري دھرائڻ جو آپياس ڪرايو.
- آئيوita جو دھرائڻ ڪراي، الڳ الڳ آکرن، لفظن جون رانديون ڪرايو. نوان نوان لفظن سيكارڻ لاءِ آکرن ۽ لفظن جا ڪارڊ چتر، چارت آڳير ئي تيار ڪري رکو.
- آڪر جوڙي لفظن ناههٽ، لفظن ڪم آڳي جُملن جي جوڙجك، جنس، عدد، ڪريا، موجب صحبيح هجي، اهو سيكارڻ لاءِ الڳ الڳ نموني جيئن ته صحبيح جُملاءِ غلط جُملاءِ ڏلن، آنهن مان صحبيح جُملو ڳولههٽ، ڏنئين ۾ لفظن ملييل آهن جن مان صحبيح لفظن چوندي جملو ناههٽ. هاكى ۾ لفظن ملييل آهن آنهن مان مناسب لفظن ڪهي جُملن ناههٽ، لفظن ڦڪر ملييل آهن. مُناساب لفظن ڪهي ڦڪر ڏلن خالن ۾ وجهي جُملن ناههٽ وغيره جون مشغوليون ڏلن آهن. آنهن جو ۽ آهڙن بيin مشغوليin جو آپياس ڪرايو. آنهن لفظن جي معنيi سمجهايو. لفظن ۽ جملن پڙههٽ ۽ لڪچ جو وڌيڪ وڌيڪ آپياس ڪرايو.
- جوڙن ملائڻ لاءِ هڪ جوڙو توهينi سمجھائي، ملائي پوءِ بيا جوڙا بارن کي ملائڻ لاءِ چئو.
- ڪتاب ۾ ڏلن چترن، بابت ڳالهه ٻولهه ڪرايو. سوال پچيو ۽ وڌيڪ ڄاڻ ٻڌايو.
- چترن (شكليين) ذريعي سُنيون عادتون، خراب عادتون سمجھهٽ، شڪل موجب صحبيح بيان آهي يا نه، سمجھهٽ، شكليون ڏسي بيان لڪي، سوالن جا جواب ڏيڻ، چترن ۾ فرق سڃاڻو وغيره لاءِ چئي ۽ طرح بارن کي ڄاڻ لاءِ چئو. ان بابت ڳالهه ٻولهه ڪرايو. ان بابت سمجهايو. چترن ۾ سمايل سنديش سمجھائييندي بارن جي غلط ۽ صحبيح ۾ فرق سمجھهٽ جي قابليت وڌايو. بار پنهنجي زندگي ۽ سُنيون ۽ صحبيح ڳالهيوں عمل ۾ آڳي، إن لاءِ همتايو.
- بيتن ۽ سبقن پُنيان ڏلن سوالن ۽ الڳ الڳ مشغوليin لاءِ شاگردن کي ڳالهه ٻولهه ڪري ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو.
- ڪتاب ۾ ڏلن ويڪرڻ جھزوڪ بيڪ جون نشانيون، اسم، عدد، سوالي لفظن لاءِ وڌيڪ وڌيڪ مشغوليون ڏيئي آپياس ڪرايو. سمجهايو ۽ ويڪرڻ ٻڪو ڪرايو.
- گفتگو ۽ به بار يا گروپ ناهي پاڻ ۾ الڳ الڳ وشين جيئن ته ڦندڙ قل، جادوگر جي کيلن، پنهنجي ۽ ماحال جي صفائي، پڪنگ وغيره بابت ڳالهه ٻولهه ڪرڻ، سوال پچڻ وغیره لاءِ همتايو.
- مورتن مان آڪائي ۽ لاءِ مورتون ڏيڪاري، ڳالهه ٻولهه ڪراي ۽ آڪائي ٻڌايو، چوايو ۽ بارن کي ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. آڪائي ۽ مان ڦندڙ نصيحت سمجهايو.
- سڪٽ سيكارڻ وڌيڪ آثرائتو ڪرڻ لاءِ شاگردن کي وچ وچ ۾ رانديون، چرچا ٻڌائڻ، پروليون سلٽ وغيره جھڙيون مشغوليون ڪرايو.
- ميون، جانورن، پكين وغيره جا ڪارڊ بارن کي ڏيئي ڳالهه ٻولهه ڪرايو جيئن آنهن کي ڦندڙ ميوو ميون جورنگ، سواد وغيره بابت ٻڌائڻ چي. پكين ۽ جانورن کي پاڻ ڏسي، چاچي آنهن بابت ڄاڻ پنهنجن لفظن ۾ ٻڌائڻ جو وجھه ڏيو. آنهن جون خاص ڳالهيوں جھزوڪ ٻلي کير پيئي ٿي. ڪوئيل ڪو ڪري ٿي وغیره بابت پڻ ڳالهه ٻولهه ڪريو. آنهن جي رهائشي هندن بابت سوال پچي ڪين ٻڌائڻ لاءِ همتايو.
- پالتو، جهنگلي، جل واسي، پكين يا آسمان ۾ ۱۳۱ منذر ساھوارن کي سڃائي آنهن بابت ٻڌائڻ لاءِ چئو ۽ وڌيڪ ڄاڻ توهين ڪين ٻڌايو.
- ڪتاب ۾ ڏلن پارت جون 'قومي نشانيون' بابت ڳالهه ٻولهه ڪري ڪين ڄاڻ ڏيو ۽ ياد رکن لاءِ چئو.
- لفظن جا غلط ۽ درست روپ ڏيان ۾ رکن لاءِ آهڙن خاص لفظن جو وڌيڪ وڌيڪ آپياس ڪرايو ۽ آهڙي قسم جا بيا لفظن ڪهي آنهن جو درست روپ پڪو ڪرايو. (Page 12)
- سائيڪل بيت ذريعي سائيڪل مان فائڊا، پنهنجي سائيڪل بابت ٻڌائڻ، الڳ الڳ قسم جي واهڻ ۽ آنهن لاءِ ضروري چائو پدارت بابت ڳالهه ٻولهه ڪرڻ جو موقعو ڏيو. توهين آجان وڌيڪ ڄاڻ کين ڏيو. (Page 13&16)
- مان ۽ منهنجو ڪتنب سبق ذريعي پارن کان سندن بابت ڄاڻ (پنهنجي واقفيت) سندن ڪتنب ۾ گهڻا ڀاتي آهن، ڪير ڪير آهن (رشنا) ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. (Page 17)
- 'ڪادو' سبق ذريعي آسان لاءِ فاست فود (پيزا، بر گر) پئكينت چپس وڌيڪ ڪائڻ ۽ ڪولدرنڪس وڌيڪ پيئڻ مان ڦيندرڙ نُڪمانن کان واقف ڪرايو. ڦاكو، ڀاجي، دال، چانور، ڦل ۽ سلاٽ مان فائڊا ٻڌائڻي اهي روز ڪائڻ لاءِ چاها ٻڌايو.

- مشغولي آندر چا آهي؟ ته بار پنهنجي مرضي سان آندازو لڳائي الڳ مناسب جواب پڏائين ته اُن لاءَ کين شاباسي ڏيئي همتايو. جيئن ته گلاس ۾ پاڻي / شربت / ڏڻ / کير / چانه / ڪافي وغیره. (Page 22)
- آسانجا حواس مشغولي ۽ شاگردن کان پچيو تم اسيں ڪنهن سان ڏسون ٿا، پڏون ٿا، سنگهون ٿا، الڳ سواد ڪھڙا ۽ ڪنهن سان محسوس ڪريون ٿا؟ چهاءَ ۾ چا محسوس ڪريون ٿا؟ وغیره ۽ پوءِ کين چتر ڏسي، سمجھي جوڙا ملائڻ لاءَ چئو. (Page 23)
- گھڙيال مان وقت سڃائڻ لاءَ گھڙيال جو مادل / گھڙيال ڪطي کين الڳ مناسب جواب پڏائين ته اُن لاءَ کين روز مره جو نيت نيم پڏائڻ لاءَ چئو. جيئن تم توھين ڦبجح جو ڪيءَ مهل اُتندا آهي؟ إسکول ويندا، پڙهند، راند ڪندا، تي، وي، ڏسند، سمهند، وغيره بابت چرچا ڪريو. پوءِ جوڙا ملائڻ لاءَ چئو. (Page 28)
- بارن کي ڪلپنا واري جڳ ۾ وٺي وڃڻ لاءَ اُندنگتوولي، پرين وغيره بابت ڳالهه ٻولهه ڪريو. توھين به کين پرين جون آڪاڻيون پڏايو. هوائي جهاز بابت ڳالهه ٻولهه ڪريو. اُنهن کي به پڏائڻ لاءَ همتايو. (Page 31)
- سال جا مهنا ۽ هر هڪ مهني ۾ ايندڙ خاص ڏينهن جي اهميه سمجھايو. سال ۾ چار مندون ٿينديون آهن اُنهن مُندن بابت ڳالهه ٻولهه ڪرياني مشغولي ڪرايو. (Page 36, 37)
- پكي، جانور ۽ آسان جي لاءَ اهميه رکن ٿا. اُنهن جي سڀاں تمام ضروري آهي. وڌن، پكين ۽ جانورن جي سڀاں ۽ سانڊڻ بابت الڳ نعرن جي پوسترن کان شاگردن کي واقف ڪرايو. آهڙا نيدا نعرا ناهٽ لاءَ کين همتايو. بارن کي جانورن جو باغ ۽ مچلي گهر سئر ڪرائڻ لاءَ وٺي وجو ۽ ساهوارن جي اهميه سمجھايو. اُنهن کي اهو پڻ پڏايو تم پارت ۾ ڪيتريون ئي سنستايون آهن جيڪي جانورن جي حقن لاءَ ڪم ڪري رهيو آهن جيئن ته :-

- 1) National Institute of Animal Welfare
- 2) Animal Welfare Board of India
- 3) People For Ethical Treatment of Animals
- 4) Help in Suffering
- 5) Wild Life SOS, India

- اُنهن بابت اينترنيت جي مدد سان چاڻ حاصل ڪري بارن کي پڏايو. (Page 38-41)
- 'پوليسيس وارو' بيت ذريعي پوليسيس بابت ڳالهه ٻولهه ڪري، آمدرفت جي قاعden کان شاگردن کي واقف ڪرايو. (Page 45-47)
- عزت ۽ عقل جي شڪل سبقن ذريعي سڀني سان فضيلت پريو ونهوار، سڀني کي سمان پاو نظر سان ڏسڻ ۽ سڀني جو قادر ڪرڻ جھڙا گُن سڀكاريو. اُنهن سبقن لاءَ پڻ (بنهي) راجائين بابت پنهنجا رايا پڏائڻ لاءَ ڳالهه ٻولهه ڪرايو. (Page 51 & 71)
- (تون، توهان) (هو، هوء، اُهي) (مان، آسان) هيئيان ڏنل جملن مان شاگردن کي سمجھايو تم ڪنهن سان ڪيئن ڳالهائجي؟ ڪنهن سان ڪھڙي نموني جا جملاناهي لِکِجن؟ (Page 54-56)
- 'آچو ته راند ڪريون' Snake Ladder راند لاءَ ڪلاس ۾ چئن چئن جي گروپ ناهي بارن کي راند ڪرايو. راند ۾ شاگرد جو إسکول وڃڻ کان گهر تائين ڪيل مشغوليون ڏنل آهن. جيڪڏهن بار سٺي ڳالهه ڪئي ته ڏاڪڻ ذريعي مٿي چڙهي ٿو ۽ خراب ڳالهه ڪرڻ تي کيس نانگ چڪ پائي ٿو ۽ هيٺ ڪري ٿو.
- إن راند ذريعي سڀيون ڳالهيون / سُنا ڪم ڪرڻ لاءَ همتايو. (Page 67)
- ڪاغذ جو پوبت ۽ ڪاغذ جي ٿيلهي ناهٽ جو هڪ ڏاكو پاڻ ڪري ڪاغذ جو پوبت ۽ ڪاغذ جي ٿيلهي ناهٽ سڀكاريو. اهڙي نموني ٻيو ڪجهه به ناهٽ سڀكاريو. (Page 19 & 50)
- جانورن جي باغ جو سئر، مچلي گهر جو سئر، ڦبجح جو سئر، پڪنگ وغیره لاءَ بارن کي پنهنجو آزمودو پڏائڻ جو موقفو ڏيو. (Page 63)
- هم آوازي لفظ ٻتا لفظ جوڙي نوان لفظ ناهٽ سمجھائي اُنهن کي بيا لفظ پڏائڻ لاءَ همتايو.
- ڪارنوں ۾ ڳالهه ٻولهه مشغولي ذريعي به دوست پاڻ ۽ ڪيئن ڳالهائين تا ۽ هڪ ٻئي کي مدد ڪن تا اهو سمجھايو ۽ اهڙي نموني توھين ڪلاس ۾ بن بن بارن کي سڏ ڪري ڳالهائڻ جو موقعو ڏيو. (Page 76)
- توھين هر هڪ وشيه لاءَ پھرین بار کي چاڻ پڏائڻ جو موقعو ڏيو. پوءِ اُنهن سان ڳالهه ٻولهه ڪري کين چاڻ پڏايو.
- شاگردن کي وڌيڪ وڌيڪ پڙهڻ لاءَ اُتساهم جاڳايو. لکڻ ۾ سهڻ آکرن ۽ صور تختني ۽ تي پورو پورو ڏيان ڏيو.

پرستاونا

پیارا شاگرد دوستو

توهان سیني جو درجي پئين ۾ سواگت. توهانجي لاءِ تيار ڪيل درجي پئين جو نئون "سندوي پال پاري" درسي ڪتاب اوهانجي هتن ۾ ڏيندي آسان کي بيڪد خوشی ٿي رهي آهي.

سندوي پاشا توهين ڪلندي، ڪڏندي، آنند ۽ سؤلائيه سان سکي سگھو ان لاءِ هن درسي ڪتاب جي چترن ۽ مشغولين جي آدار تي ڪئي ويئي آهي. درجي پھرئين ۾ توهين آئيوپتا، لفظ، جُملا، نديا بيت - سبق پڙھن سکيا. انهن جي دئر لاءِ ڪجهه مشغوليون هن درسي ڪتاب ۾ توهان لاءِ ڏنل آهن. اهي توهان کي مزیدار نموني ۾ گيان ڏيٺ واريون آهن.

هن درسي ڪتاب ۾ ڏنل گيت - بيت دوستن سان گڏجي ڳائڻ ۾ توهان کي ڏايو مزو ايندو. آڪاڻيون پڻ، پڏائڻ وقت به توهين خوب موج ماڻيندا. چترن (تصوирن) مان آڪاڻي تيار ڪري اها دوستن ۽ ساهيڙين کي پڏائڻ ۾ توهين بلڪل رمحي ويندا. هن درسي ڪتاب ۾ توهان کي وٺندڙ گهڻيئي رنگين چتر ڏنل آهن. ان سان گڏ پاشا جون رانديون پڻ ڏنيون وييون آهن. سبق هيٺيان ڏنل الڳ الڳ نموني جي ايپاس مان توهان جي سمجھن جي شكتي وڌڻ واري آهي. ان سان گڏ توهانجو سندوي پاشا جي لفظن جو خزانو ٻڻ وڌڻ وارو آهي.

هن درسي ڪتاب جي QR Code ۾ ڏنل چاڻ به توهان کي ضرور وٺندمي.

اھو وشواس آهي تم درجي پئين جو اسڪولي سال پورو ٿيندي توهان اميد ڪيل علمي ٽياقون حاصل ڪيون هونديون.

دوستو توهان آنند سان سکندا، سکي خوب ودا ٿيندا، ان لاءِ توهان کي تمام گهڻيون شُب ڪامنائون.

(د. سُنيل مگر)

پڻي

تاریخ : ٢٠١٩٠٢٠

سنچالك

پارتيه سوئ : ٦٠ چيت ١٩٤١ (چيٽي چند)

مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نِرمتي ۽

آپياسڪرم سنشوڏن مندل، پڻي.

علمی حاصلات

- گیت، بیت، ندیيون آکاطیون، سُر تال، اشارن سان بُذائین تا.
- مورتن مان آکاطی سمجھن ۽ بُذائین تا. آکاطی ۽ جو سلسلو ۽ ڪردارن بابت بُذائین تا.
- چتر، تصویرون ڏسی شیون، جانور، پکی، ڦل وغيره سجاڻین تا.
- چتر، تصویرون ڏسی اُنهن بابت بُذائین تا. چترن ذریعی صحیح ۽ غلط گاله سمجھن تا.
- چترن ۾ رنگ پرین تا، فرق جوں گالھیون بُذائین تا.
- لفظن جی راند ۾ بولی ۽ جا نوان نوان لفظ ناهن سکن تا. اُنهن جی معنی سمجھن تا.
- تُز اچار کن تا.
- پنجن، ستن اکرن وارا لفظ، ندیا جُملا ڏسی، بُذی، پڙهن ۽ لکن تا.
- بیهڪ جی نشانین جو اپیوگ ڪري صحیح لاهه چاڙھ سان ۽ صحیح اچار سان ڏفل مذکور پڙهن تا.
- آکاطی، ڪتا يا گفتگو بُذائی، ڪبر، ڪڏهن، ڪٿي، ڇو وغيره سوال پچن تا ۽ پچیل سوالن جا جواب ڏین تا.
- گهر، ڪول، ڪلاس، ماحول ۾ بُدل گالھین بابت دوست / ٿیپر / مائتن سان گالھ ٻولهه کن تا ۽ پنهنجا ويچار ظاهر کن تا.
- اسکول، گهر ۽ ماحول ۾ وڌن ۽ بُزرگن سان فضیلت پریو ورتاؤ کن تا. گهر جی پاتین جی اهمیت سمجھن تا. ڪتب بابت چاڻین تا.
- ندیيون آکاطیون، سوالن جا جواب، ڪنهن وشیه تی ندیا مضمون پنهنجن لفظن ۾ بُذائین تا ۽ لکن تا.
- پسگردائی جی سنیال ۽ اُن جی صفائی ۽ لاءِ سُنیون عادتون سکن تا.
- ڪلاس ۾ بُذایل سوچنائون ڏيان سان بُذی عمل ۾ آڻین تا.
- الڳ الڳ مشغولین ۾ شخصی طور یا گروپ ۾ اُتساھ سان بھرو وٺن تا.
- جُملن مان اسمر ڳولھی بُذائین تا. عدد واحد ۽ عدد جمع ۾ فرق سمجھن تا.
- صحیح کاڻی، ڪثرت ۽ پنهنجی سریر جی صفائی ۽ بابت سمجھن تا.
- آمدرفت جا قاعداً سمجھن تا.
- ماحول ۾ رہندڙ پکین، جانورن بابت چاڻ حاصل ڪن تا ۽ اُنهن لاءِ پیار ۽ سد پاونا جاڳی ٿي.
- مؤج مستيءٰ ۽ آندواری ماحول ۾ چاھه سان الڳ الڳ مشغوليون ڪندي لکٹ پڙھن سکن تا.

پر ارتنا

پُذو ۽ آدَا کاريء سان ڳايو.

سَپ تي باجهه دِيالَ كَرِ تون،
جيونُ خُوشحالَ كَرِ تون.
چُؤَدرِ باغَ بَهارِ رَهي،
سدَا إِهو كَمالَ كَرِ تون.
دُكْ پريشاني نه آچي،
کرپا ساڻِ نهالَ كَرِ تون.
تُنهنجا آبوجهمه بالَكَ آهيون،
پاڻِ آچي سنپاڻَ كَرِ تون.
کوئي بُڪ ۾ ڪين سُمِهي،
هرکو مala مالَ كَرِ تون.
تون ئي سَپ جو مالَكَ پرييو،
'پياسيء' جو به خيالَ كَرِ تون.

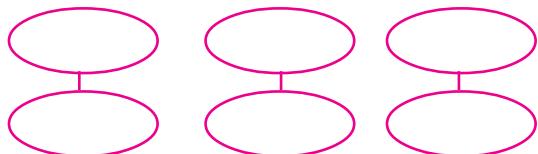
(١) جوڑا ملایو.

تَكْلِيف	بَاجْهَم
ذَطِي	پَرِيشانِي
هَمِيشَه	مَالُك
دَيَا	سَدَا

(٢) جُملا پُورا کریو.

..... تُنهنجا أَبوجهم	(الف)
..... هرکو مala مال	(ب)
..... پاٹ آچي	(ب)
..... پیاسی ء جو به	(پ)

(٣) هم آوازی لفظین جا جوڑا گولھی گولن ہر لکو.

دَيَاءُ خَيَاءُ كَمَاءُ
دُكَ نِهَاءُ بُكَ

(٤) 'کوئی بُک ہر کیئن سُمھی' سِت سمجھایو.

مثال : دیا ل - دیا

(٥) 'دیاءُ' لفظ اندر ہے بیون لفظ 'دیا' بہ سماں آهي.

اھڑی نمونی ھینین لفظ اندر بیا کھڑا نوان لفظ سماں آهن؟
اھی گولن ہر لکو.

(١) جیون ٢) کمال ٣) بھار ٤) کرپا

نُقطن جي را ند

ڏسو، جاچيو. چرچا ڪريو ۽ پڏايو.

جدا

خدا

حدا

سـت

ست

سـپ

سـ

اـن

اـپ

اـش

اـ

تـيز

تـير

بـيز

پـير

سـر

باـز

قاـر

ياـر

باـر

باـر

ماـر

آهـڙي نـموـني نـقطـا وجـهـي لـفـظـا نـاهـي لـکـو :-

مواـب

.٣

ماـح

.٤

ماـل

.٥

سـ

.٦

اـح

.٧

مـل

.٨

اَکرن جي راند

۱. چوئکندين وارا اَکر کئي لفظ پورا ڪريو.

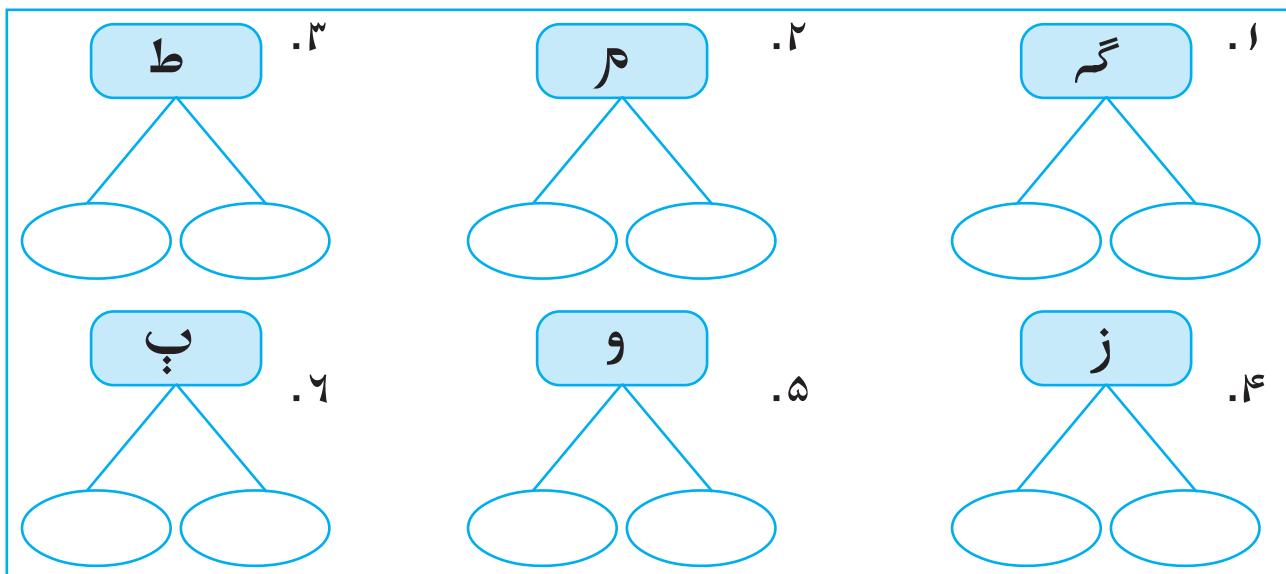

پُ		ث		ڻ		ت		س	(۱)
	پ		ر		لُ		ڄ		(۲)
ش	ن		وا		ڪُ		ڏ		(۳)
ڙ	ظ		پ		ٿ		ڻ		(۴)

۲. ڏنگين مان مناسب اَکر چوندي لفظ پورا ڪريو.

ب	ل	ل	ڻ	ڏ	(ب، س، ک)	(ل، ڦ، ڦ)	(ڏ)
ڄ	خ		ر		(ڄ، پ، ر)	(خ، غ، ظ)	(ر)
پ	و		ٿ		(پ، ڪ، ڙ)	(و، ر، س)	(ٿ)

۳. هيئين اَکرن سان شروع ٿيندڙ لفظ لکو.

ڦل

ٻڌو ۽ آدڪاريءَ سان ڳايو.

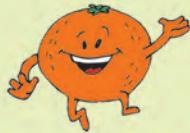
آنُب ڦلن جو راجا آهي،

اُن جي مُٹ پيو ميوو ناهي.

روزُ آگر هُك صوف کو کائي.

داڪٽر کي هو ڪونه گھرائي.

سيٽاقل ۽ ڪيلا پيارا،

چاه سان کائين پاڪ سارا.

رسون ڦلن جون سپ آنمول،

ناهي ڪن ٿيون بدُن سبدول.

چاه منجهاں جو چڪون کائي.

پنهنجي طاقت خوب وڌائي.

سنا صحت لاءِ ڄمۇن ڪارا،

گتيمڙا هيءَ آلوٻخارا.

تازو ميوو عقل وڌائي،

بيماريءَ کي پري پچائي.

آپیاس

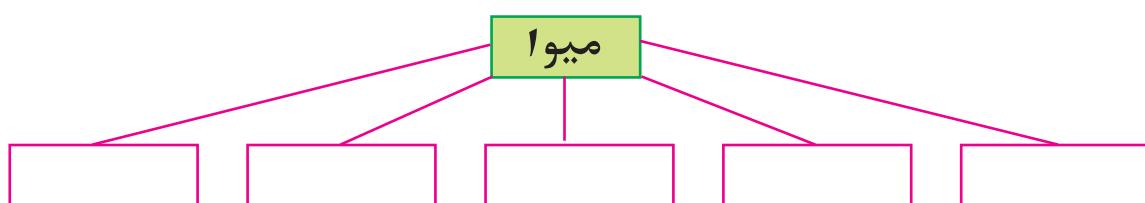
(١) هڪ سٽ ۾ جواب ڏيو.

	تازو میوو کائِٹ مان ڪھڙو فائدو آهي؟	(الف)
	ڦلن جورا جا ڪيرڙ آهي؟	(ب)
	بدَنْ سُدُول ڪيئن ٿئي ٿو؟	(بـ)
	ڪھڙو میوو طاقَت وَذَايي ٿو؟	(پ)

(٢) جو ڙا ملايو.

سيتاقل ۽ ڪيلا	ڪتمِنڙا
آنمول	ڪارا
آلُو بُخارا	پيارا
ڄمُون	رسون

(٣) 'میوا' بيت ۾ ڏنل میون کان سوا ۽ پین میون جا نالا لکو.

(٤) هم - آوازي لفظ لکو.

آنمول

ڪارا

(٥) میوا کائِٹ صحت لاء تمام سنا آهن. ان بابت پنچ ڄملا لکو.

(٦) میون جو رنگ بُڏایو.

چڪون

ڏاڙهون

ڪيلو

زيتون

ڄمُون

وِنْدَرْ

مِثال سمجھی چوئُکندن ۾ مُناسِب لفظ لکو.

میوا

آنُب

أ

ن

ب

مِثال

ف

ص

وُ

(١)

بِه

و

ل

ڪ

(٢)

ر

وُ

ن

آ

گ

(٣)

ڏ

آ

وُ

هـ

ن

ڙ

(٤)

جانور

پلِي

ل

يـ

بـ

مِثال

ڪـ

تـ

وـ

(١)

وـ

جـ

تـ

يـ

(٢)

ٿـ

يـ

آـ

هـ

(٣)

ڙـ

وُـ

رـ

لـ

(٤)

پکِي

مور

ءـ

رـ

وـ

مِثال

يـ

رـ

ڪـ

جهـ

(١)

طـ

طـ

وـ

وـ

(٢)

لـ

بـ

لـ

بـ

(٣)

رـ

تـ

ڪـ

وُـ

بـ

(٤)

پارٹ جوں قومی نشانیوں

ڏسو پڙڙهو ۽ ڏيان ۾ رکو.

قومی گل
کنول جو گل

قومی میوو
آنب

القومی نشانی
اُشوک ٿنپو

قومی راند
هاکی

قومی ندی
گنگا

القومی جانور
بنگال جو چیتو

القومی وٺ
بڙ

قومی نانگے
کوبرا

القومی پکی
مور

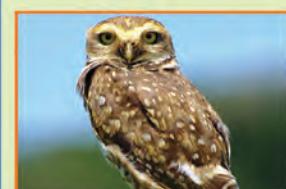
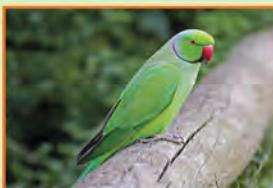
القومی جل واسي جانور
دالفن

مشغۇلې

ڏسو. جاچيو ئه جانور سچاتي نالا لکو.

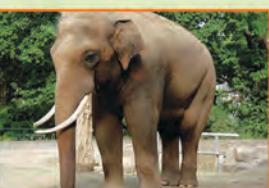
آسمان ھر اُذامندىز

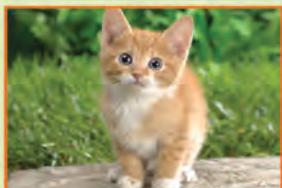
پاٹي ئه جا ساهوارا

جَهْنَمَلِي جانور

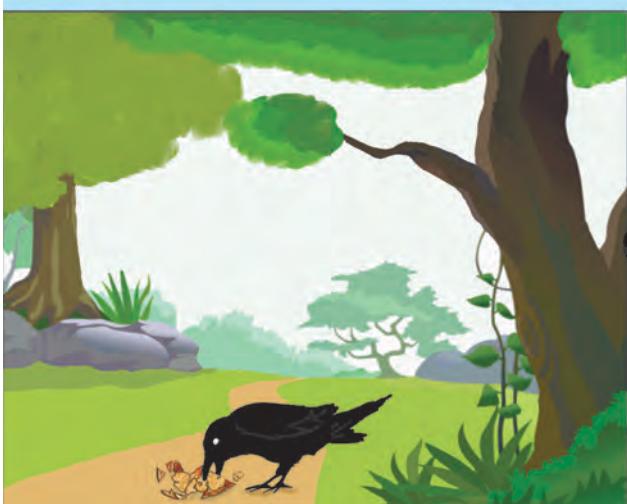

پالتو جانور

سیاٹو کان

ڏسو. جاچيو ۽ پُڌايو.

وياڪڻ

بيهڪ جون نشانيون

ڏسو. پڙهو. سمجھهو ۽ ڏيان ۾ رکو.

پُورو دَمْ

پُورو دَمْ جي (.) آهي. جُملو پُورو ٿيٺ تي پُورو دَمْ جي نشاني ڏبِي آهي.

مثال : (1) رام اسڪول ويندو آهي.

: (2) منهنجي ناني موٽکي پيار ڪندي آهي.

ٿورو دَمْ

ٿورو دَمْ جي نشاني (.) آهي. ڳالهائڻ ۾ ساھه پئڻ ۽ جُملی جو مطالب چتو سمجھائڻ لاءِ ٿورو دَمْ جي نشاني ڪم آڻبِي آهي.

مثال : (1) ڪملا، شيلا ۽ آميٽ راند ڪن ٿا.

: (2) هاري ڪڻک، چانور، جوئر ۽ باجهري جي پيدائش ڪندو آهي.

سوال جي نشاني

سوال جي نشاني (؟) آهي. اُهو جُملو جنهن ۾ سوال پچيل هجي، اُن جي پڻيان سوال جي نشاني ڏبِي آهي.

مثال : (1) توں ڪيڏانههن وڃين ٿو؟

: (2) تنهنجو نالو چا آهي؟

عَجَبَ جي نشاني

عَجَبَ جي نشاني (!) آهي. جڏهن ڪو جُملو عَجَب، دُگ، ارمان يا خوشيءَ جو پاؤ ظاھر ڪري ته اُن جي پڻيان عَجَب جي نشاني ڪم آڻبِي آهي.

مثال : (1) واه! توں ته ڏايو هوشيار آهين.

: (2) افسوس! رام جو راندي ڪو ڦتي پيو.

لَفَظِنِ جا دُرْسٌت روپ

لَفَظِ دِسوءِ اُنهن جا غلطِي دُرسٌت روپ ڏيان ۾ رکو.

دُرسٌت	غلط	دُرسٌت	غلط
انگريز	انگريچ	بندوق	بندوڪ
عادت	آدت	تميز	تميذ
طرف	ترف	جذبو	جزبو
درم	درم	شاعر	شائر
كنپ	كنب	عزت	إِرَتْ
تاڙي	تاري	ميذ	ميچ
ضرورت	ذرؤرت	فقير	فَكير
قلعو	كـلـعـو	لغز	لـغـز
شرط	شرت	قاعدو	قائدو
طاقة	تاڪـتـ	فائدو	فايدو
حقيقة	حـكـيـكـتـ	جهـرـكـيـ	جرـكـيـ
حاصل	هاـسـلـ	باـغـ	باـڳـ
تكليف	تقـلـيـفـ	فارـاضـ	نـارـازـ
خط	كت	خـالـيـ	كـالـيـ
خـانـدـانـ	ڪـانـدـانـ	ظـاهـرـ	جاـهـرـ

سائِیکَل

ٻُڏو ۽ آڊاڪاري ۽ سان ڳايو. پنهنجي سائِیکَل بابت ٻُڏايو.

بابي آنديءِ سائِیکَل،
منهنجي اُن سان آهي دل.
اُٿي ڦبوح جو صاف ڪريان مان،
لانگ ورائي چڪر ڏيان مان.
ڪيڏو موٽ سان ساٽ نپائي،
منئن ۽ إسڪول پھچائي.
ڪري پڙهايي موٽان جڏهن،
ايندي نچندي ٿپندي تڏهن.
ڪري نه ديزل يا پيترول،
نه ئي وڏو ڪو هن جو مول.

۱. هِک سِت ۾ جواب لکو.

(الف) سائِیکل کنهن آندی؟

(ب) سائِیکل کیئن هلي ٿي؟

(ب) کار لاءِ چا ضروري هوندو آهي؟

(پ) صبح جو ٻار چا ٿو کري؟

۲. سائِیکل هلائط مان به فائدا لکو.

۳. مثال سمجهي جملن جو سِدو روپ لکو.

سِدو روپ	جملو
مُنهنجي اُن سان دِل آهي.	مثال : مُنهنجي اُن سان آهي دِل.
.....	(۱) لانگ وَرائي چکر ڏيان مان.
.....	(۲) ڪيڏو موڻ سان ساث نِپائي.

۴. ڏنگين مان مُناسب جواب ڳولهي خال ڀريو.

(۱) سائِیکل ۾ ..... ڦيتا هوندا آهن. (هِک، به، ٿي)

(۲) بيل گاڏيءَ ۾ ..... ڦيتا هوندا آهن. (به، ٿي، چار)

(۳) آترو رِکشا ۾ ..... ڦيتا هوندا آهن. (ٿي، چار، پنج)

(۴) کار ۾ ..... ڦيتا هوندا آهن. (چار، پنج، چھ)

۵. ڏنگين ۾ ڏنل لفظن مان گول ۾ ڏنل لفظ جو هم آوازي لفظ ڳولهي لکو.

مثال :	.....	.....	.....
(الف)	مِل	دِل	.....
(ب)	.....	مول	.....
(ب)	.....	سات	.....
(پ)	.....	ودو	.....
(پ)	.....	چَڪُر	.....

٦. مِثال سَمجْهِي ڏنل چِترن هینان چوئِکندين ۾ مُناسِب جواب ڳولهي لکو.

پيترول، ڊيزل، بجي، بنا پيترول، گئس

گئس

پيترول

ڊيزل

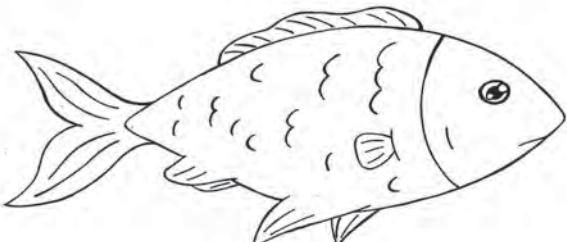
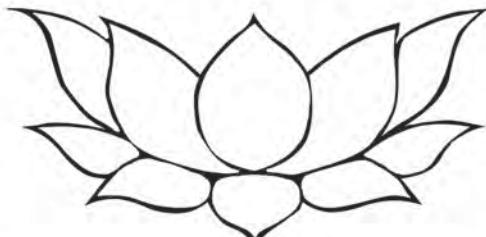
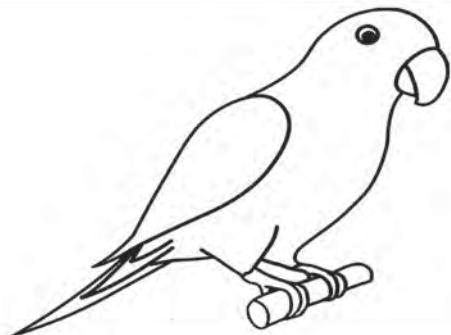
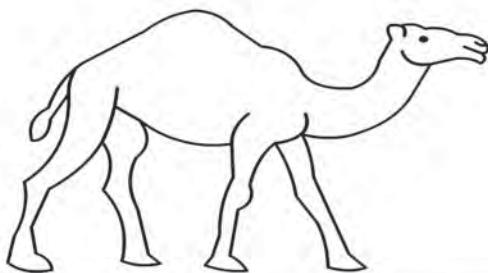
بجي

بجي

وندر

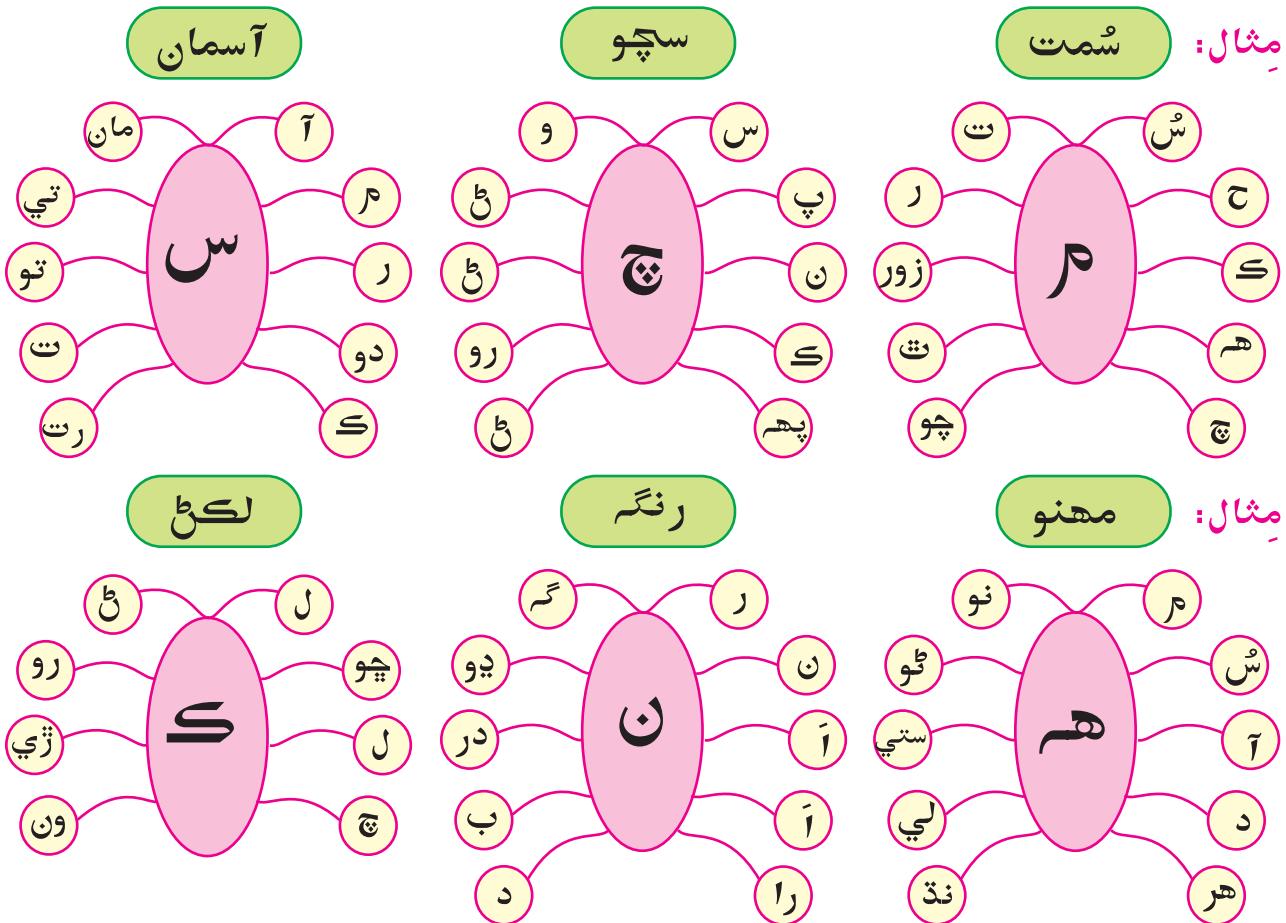
چِتر رنگيو.

مشغولی

۱. لفظن جي راند

مِثال سمجھي وچون آکر کٹي لفظ ناھيو.

مِثال سمجھي لفظ لکو.

مِثال : شان + دار = شاندار

- ۱. وزن
- ۲. زر
- ۳. قرض
- ۴. جان
- ۵. وفا
- ۶. دار
- ۷. ھوا
- ۸. خبز

(۱) جُملا پڑھو غلط لفظ ڪتيو.

۱. گھوڙو گاهه کائي / پيئي ٿو.
۲. ٻلي کير / ڏهي پيئي ٿي.
۳. آسان ڪتاب پڙهي / لکي رهيا آھيون.
۴. ڪانءَ گُنترگو / ڪان ڪان ڪري ٿو.
۵. مُنهنجو / مُنهنجي نالو دليپ آهي.
۶. سڀاري ۾ رين ڪوت / سويٽر پايون ٿا.
۷. سڀتنا نوزي راند ڪري ٿي / ڪري ٿو.
۸. آسمان ۾ سچ اپري / آچي ٿو.

مان - مُنھنڄو ڪُنڊ

ٻڏو پڙڻو. پنهنجي ڪُنڊ ۽ مائتن بابت ڳالهه ٻولهه ڪريو ۽ ٻڏايو.

	مان روز اسکول جو گھرو ڪم ڪندو آهيان.	مان	
	مان گھر جي سنيال ڪندي آهيان.	ماء	
	مان وقت جو پابند آهيان.	پيءُ	
	مان بوڻن جي سنيال لھندي آهيان.	پيڻ	
	مان پيڻ کي سائيڪل هلاڪ سڀڪاريندو آهيان.	پاءُ	
	ڏاڏو مان روز اخبار پڙهندو آهيان.	ڏاڏو	
	ڏاڏي مان ٻارن کي روز آڪاڻي ٻڏائيندي آهيان.	ڏاڏي	
	چاچو مان ايمنداريءُ سان واپار ڪندو آهيان.	چاچو	
	مان پنهنجي ڏيرائيءُ کي رڌڻ ۾ مدد ڪندي آهيان.	چاچي	
	سُؤٽ آسان سڀ شام جو گڏجي راند ڪندا آهيون.	سُؤٽ	
	مان پنهنجي ماءُ کي گھر جي ڪم ڪار ۾ مدد ڪندي آهيان.	سُؤٽ	

مشغولی

۱) ڏسو. جاچيو ۽ سوالن جا جواب ڏيو.

	۱. ڪڙمي چا ڪري رهيو آهي? ۲. چوڪرو ڪنهن سان راند ڪري رهيو آهي? ۳. عورت چا ڪتي رهيء آهي? ۴. چوڪري ڪھڙي راند ڪري رهيء آهي?
--	--

۲) مثال سمجھي سوالن جا جواب ڏيو.

جواب	سوال
رَمِيش صُوف کائی تو	مثال : رَمِيش چا ٿو کائی؟
	(صُوف)
	۱. جِيا إسکول ڪنهن مهيل ويندي آهي؟ (صبح جو ٧ بجي)
	۲. آسان جي راجيه جو نالو چا آهي؟ (مهارشترا)
	۳. مهارشترا جو گاديء وارو هند پڏايو. (ممبئي)
	۴. نبها ڪھڙي راجيه ه پڙھن ويئي آهي؟ (ڪيرل)
	۵. ڪمليش شام جو ڪھڙي راند ڪندو آهي؟ (فوت بال)

ڪاغذ جو پوپت

ڏسو. جاچيو ۽ ناهيو.

آچو ته ڪاغذ جو پوپت ناهيون.

کوئنر

ريشم جو
ڏاڳو

ڪئنچپي

رنگين
ڪرافت پنا

ڪاغذ جو پوپت ناهڻ جي ريت :

۱. ڏنل آڪار جا به الڳ الڳ پنا ڪتيو.

۲. هرڪ ڪتيل پنو شڪل ۾ ڏيڪارييل موجب فولد ڪريو.

۳. شڪل ۾ ڏيڪارييل موجب ٻئي فولد ڪيل پنا، پاڻ ۾ کوئنر سان ڳنديو.

۴. اُن مٿان ڏيڪارييل موجب ريشم جو ڏاڳو ٻڌو.

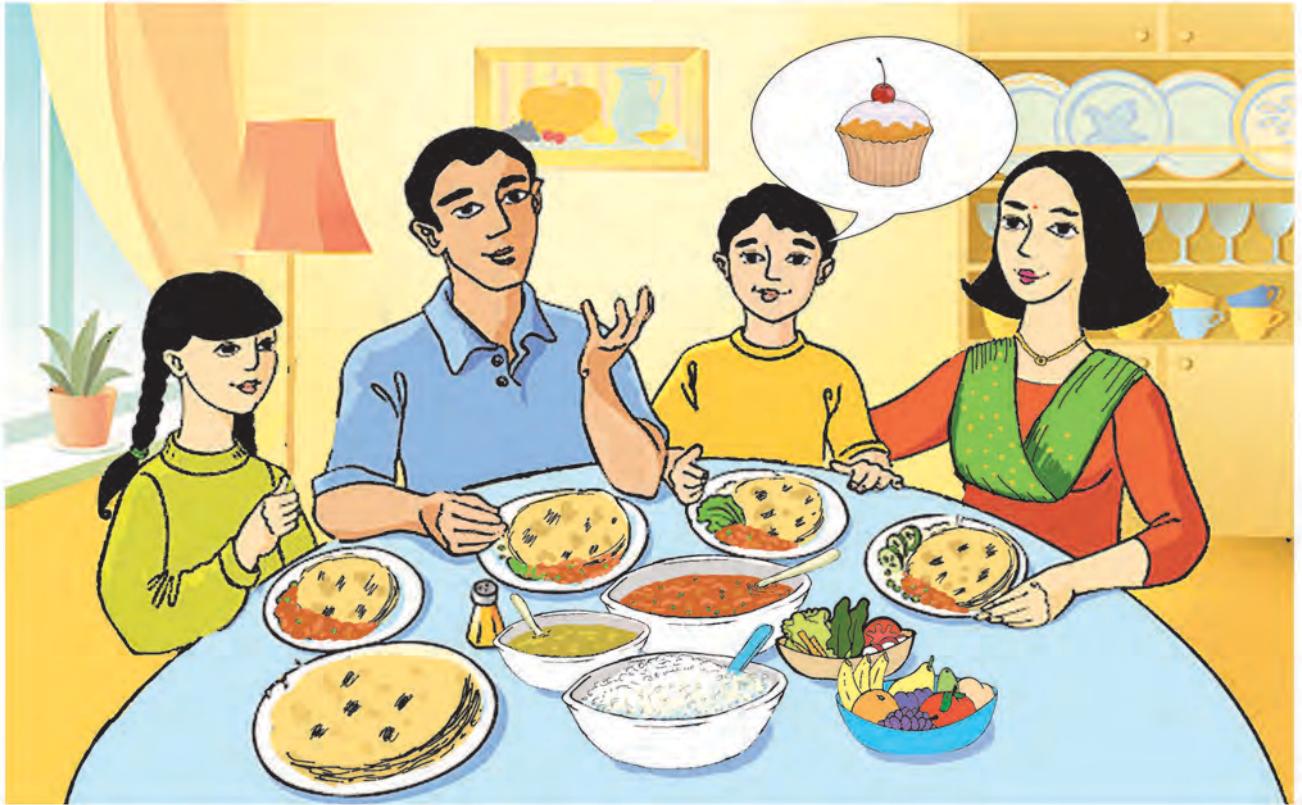
۵. موڙيل (فولد) ڪيل پنا ٿورا ڪوليyo.

۶. هاڻي تيار آهي توهانجو رنگه برنگي پوپت.

કાર્ડ

બુદ્ધો. પ્રત્યે હો. સમજ્હો આ ડીયાન કો.

(راجિશ કી ચાકલીટ, કીક આ બિસ્કિટ, પિંપા, બરગર વેણું આહેન. હો માની આ જી વેચે દાલ, ચાન્દુર, પાંચિયું આ છેલ્કા ને કાચી ફેચ્ટ અન્હેન શેવીન જી ગુહર કંદું આહી).

rajish : મામી મુન્કી કીક દ્યાયો.

maa : પુત્ર હાથી માની કાચ્ચું જો વેચું આહી. હેર વેચું કીક કાચ્ચું સંન્યિ ઉદાત ને આહી. ગુહા કીક કાચ્ચું સાં હાસ્યમુખ ખરાબ તૈયાં તો.

rajish : પર મામી, મુન્કી કીક વેણું આહી. મુન્કી ચાન્દુર, છેલ્કા વગ્યારે ને વેણું આહેન. મુન્કી મહેરબાની કરી કીક દ્યાયો.

pi : પુત્ર, તું બિસ્કિટ આ કીક તે શાર જો ચાન્દે જી વેચું કાચી સંશેન તો. કીક, બિસ્કિટ આ ચાકલીટ વડીક કાચ્ચું સાં ઢન્દ કમ્પુરું તીનું આહેન.

ma : પુત્રા, તોકી જાટ હેઠું ગુહરાં જી. દાલ, ચાન્દુર, છેલ્કા આ પાંચિયું આસાં જી બદન કી શક્તિ દીન તા. પાંચિયું આ મિઓ આસાં જો હાસ્યમુખ સુન્નો રાંન તા.

rajish : થીક આહી, મામી. અજ કાન માન દાલ ચાન્દુર, પાંચિયું આ છેલ્કા પ્રસ્તુર કાચીનુંદસ.

نَوَان لَفَظَ :

شِكتِي - طاقت

أَپِیاس

١. سُوالَنْ جَوابَ لِكُو :-

- ١) راجِيش کي چا کائِٹ وَنْدو آهي ؟
- ٢) گَهْٹَا کِيَ کائِٹ سان چا ٿئي ٿو ؟
- ٣) ڪِھڙِيُونْ شِيونْ أَسانِجي بَدَنَ کي شِكتِي ڏِيَنْ ٿِيونَ ؟

٢. مناسب لفظ کِي جملا ناهي لکو.

	آهي	وَنْدو وَنْدي	صُوف زارَنَگي ڪيلو گَهْرَ جو کادُو لِچِي	مُونْ کي روِهٽ کي ڪاچل کي سِنيها کي ڪُنال کي

.٣.

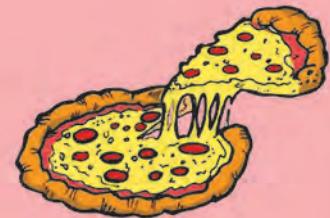
پئکيٽ
چپس

ڪولدرنڪس

برَغر

پيزا

فاست فود (پيزا، برَغر، پئکيٽ چپس) وڌيک کائِٹ ۽ ڪولدرنڪس وڌيک پيئِٹ صحت لاءِ نقصانڪار آهن.

مشغۇلې

ڏسو. جاچيو ۽ آندازو لڳائى بُندايوا.

آندر چا آهي؟ مورتون ڏسي چوئکندا پرييو.

- ١) گلاس ۾ چا آهي؟
- ٢) کوب ۾ چا آهي؟
- ٣) بوتل ۾ چا آهي؟
- ٤) باڪس ۾ چا آهي؟
- ٥) سليندر ۾ چا آهي؟
- ٦) دببي ۾ چا آهي؟
- ٧) كېبت ۾ چا آهي؟

آسان جا حواس

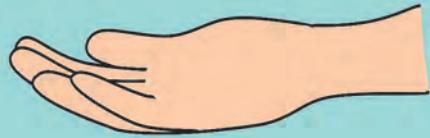
ڏسو. جاچيو ۽ جوڙا ملايو.

ڪم

حس

چمڙي

اٽيون

ڪن

جيڻ

نُك

صُبَحْ جو سِئَرْ

بُدو ئاداکاري ڪري پڙهو.

گُرداسمل : پُت دامني! توں تيار آهين؟

هاط صبح جي سئرتی هلوں!

دامني : ها بابا! مان ٻلڪل تيار آهيان.

(ڏاڏو ئاپوري سئر لاءِ نڪرن تا)

دامني : بابا ترسو! اهو منڙو آواز

ڪٿان ٿو آچي؟

گُرادسمل : ڏس! مٿي ڏس! وڌ تي رنگ

برنگي جهرڪي ڏس!

ڪيئن نه منڙو گيت ڳائي

صبح جو سواغٽ ڪري رهي

آهي!

دامني : مون کي صبح جو وقت تمام

سُنو لڳي رهيو آهي. ٿڏي ٿڏي

هير لڳي رهي آهي. پکين جا

منا آواز بڏڻ ۾ آچن تا.

گُرداسمل : پُت! تو برابر چيو! هر روز

صبح ٿيڻ سان ماحول ۾

وڌندڙ تبديل ايندي آهي.

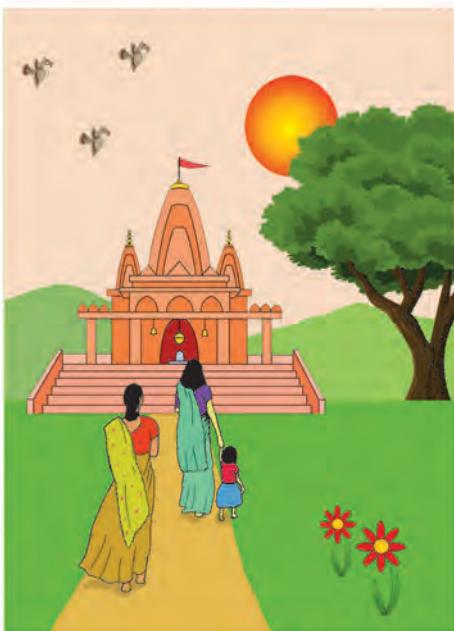
سنج پنهنجي سفر تي نڪرندو

آهي. مالهي پنهنجي بوئن

جي سنپال ڪندا آهن. مزدور

ء ڪاريگر پنهنجي ڪمن

ڏانهن ويندا آهن.

دامنی : ها بابا! ماظھو نؤکرین تي
وچي رھيا آهن.

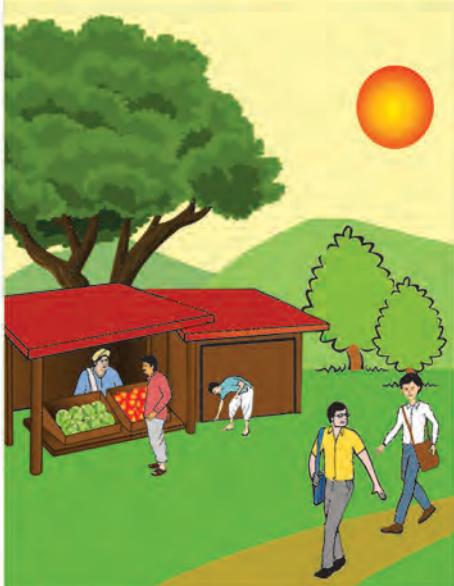
دوکاندار پنهنجا دوکان کولي
رھيا آهن. مندرين ۽ پوجا
پان ٿي رھيا آهن. گھنڊ جا
آواز اچي رھيا آهن.

گردا سمل : واه دامنی! بلڪل صحیح ٿي
چوين. توں ڏيان سان سڀ
ڪجهه ڏسي رھي آھين. إها
ڳالھم مون کي ڏادي وڌي.

دامنی : بابا! مان توهان کان ئي سکي
آھيان. روز صبح جو سئر
ڪرڻ سان جسم ۽ ڦرڙتپي
اچي ٿي.

گردا سمل : پُٿ! صبح جو سئر ڪرڻ مان
گھئيئي فائدا آهن. جسم
جي ورزش ٿئي ٿي ته بدن
چست به رهي ٿو. آهڙي وقت
دل ۽ دماغ ۽ سنا ويچار پيدا
ٿين ٿا ۽ پورو ڏينهن سُنو
گذردي ٿو.

دامنی : بابا! آڳتي مان روز توهان
سان سئر تي ھلنديس.

نوان لفظ :

ترسٹ - انتظار ڪرڻ

آپیاس

سوال ۱. خالن ۾ مُناسب لفظ لکو.

- (الف) ٿڏي ٿڏي ..... لڳي رهي آهي.
- (ب) سنج پنهنجي ..... تي نگرندو آهي.
- (ب) روز صبح جو سئر ڪرڻ سان جسم ۾ ..... آچي ٿي.

سوال ۲. ساڳي معني وارن لفظن جا جوڙا ملايو.

ڦڙتٽي	ورزش
ڪسرٽ	چستي
سئر	جسم
بدن	سفر

سوال ۳. هيئين سوالن جا جواب لکو.

- (الف) دامنيءَ کي ڦڀح جو وقت چو وٺي پيو؟
- (ب) صبح جي سئر مان ڪھڙا فائدا آهن؟
- (ب) صبح جي وقت ۾ ماھول ۾ ڪھڙي تبديل ايندي آهي؟

مشغولي

ٻڌو ۽ ٻڌايو.

۱. ڪلاس ۾ سامهون بيهي پاڻ بابت ٻڌايو.
۲. ٿي. ويءَ تي بُدلِ شنهار هاو ياو سان ٻڌايو.
۳. ڪلاس ۾ موجود ڪنهن به شيءٰ تي چار جملا ٻڌايو.
۴. توھين ڪڏهن ڦڀح جي سئر تي ويا آهي؟ اُن بابت چار پنج جملا ٻڌايو.

گھڙیال

ڏسو. جاچيو ئ سمجهو.

چهم

نَوْ

بارهن

سو ا چهم

سو ا يارهان

سو ا آث

سادا ٿي

سادا پنج

سادا نَوْ

پو ٹا به

پو ٹا بارهن

پو ٹا ٿي

ست وڃي
و پهه منت

پنج وڃي
چاليهه منت

آث وڃي
ڏهه منت

مورتون ڏسو. جاچيو ۽ وقت سچاڻي جوڙا ملايو.

شام

رات

رات

صبح

شام

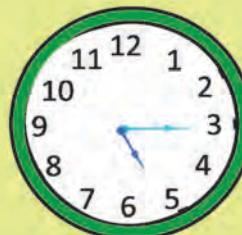

صبح

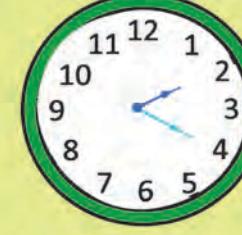
وقت سچاڻي لِکو.

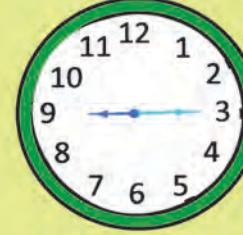

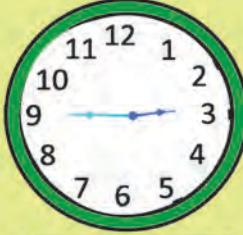

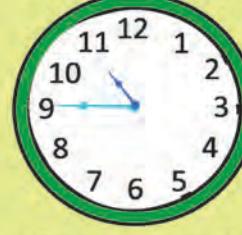

مشغولي

۱. پڙهو جاچيو ئه لکو. بڌك

- ۱) هيء ..... آهي.
- ۲) هوء ..... ۽ ترندی آهي.
- ۳) اُن جو رنگ ..... آهي.
- ۴) هوء ..... تي به گھمندي آهي.
- ۵) هوء ..... لاھيندي آهي.
- ۶) آني مان ..... نِڪرندا آهن.
- ۷) بڌك جي ..... ۽ چاري هوندي آهي.
- ۸) اُن جو خاص ..... ڪُئڪ ڪُئڪ هوندو آهي.
- ۹) بڌك جي عمر به کان ٻارهن سال هوندي آهي.
- ۱۰) بڌك ڏسٹ ۽ ..... وانگر هوندي آهي.
پر سندس ڳپهي ئه پڙ نندا هوندا آهن.

۲. ڏسو. جاچيو ئه چترن ۽ فرق سڄاڻو.

وياڪڻ

اسم

پڙهو. سمجھو ۽ ڏيان ۾ رکو.

٢. هاٿي ۾ ڏو جانور آهي.	١. هريش مُنهنجو دوست آهي.
٤. اُتي ماڻهن جي پيڙ هئي.	٣. آنگور کتا آهن.
٦. پونو سُنو شهر آهي.	٥. رميش کي ايمانداري ۽ جو انعام مليو.

اُهو لفظ جيڪو ڪنهن ساھواري، شيء، جڳهه، گُن يا ميڙ جو نالو بُڌائي اُن کي اسم چئبو آهي.

متين جملن ۾ دوست، هريش، هاٿي، جانور، آنگور، پيڙ، رميش، ايمانداري، پونو، شهر اسم جا مثال آهن.

• هيٺين جملن مان اسم چوندي لکو.

اسم	جملاء
.....	١. اُث کي ببابان جو جهاز چوندا آهن.
.....	٢. مالتيءَ آنڊ کادو.
.....	٣. باغ ۾ گلن جا جڳهتا آهن.
.....	٤. پوجا سچيار چوڪري آهي.
.....	٥. پکي آسمان ۾ اُڏامن ٿا.

• هيٺ ڏنل لفظن ۾ 'وان' جوڙي نوان لفظ ڇاهيو.

مثال :- ڏڻ + وان = ڏنوان	
.....	١. گڻ
.....	٢. ستيه
.....	٣. شڪتي
.....	٤. پهله

اُذند کتولي

بُدو. آداڪاريءَ سان ڳاييو. اُذند کتوليءَ بابت ڳالهه ٻولهه ڪرييو.

بابا بابا مون آ ناهي
عَجَبُ أُذْنَدُ كَتُولِيٌّ.
چندَ تي پهچڻ لاءِ بِطَائِي،
يارَن جِي هَكَ ٿوَلِي!
آه سَپِن هَر ساھُسْ كِيدَو،
ءَ پِطَ آه أَمْنَگ.
گَذِجي هَلَنْدَا يَارَ سَپِيَئِي،
مَنْزَلْ ٿَيْنِدِي سَوْلِي!
هَمَّتْ آسَانْ جِي مَدَدْ خَدَا جِي،
مُشَكَّلْ ٿَيْنِدِي دُورِ.
أُذْرِي أُذْرِي أُپَ هَلُّ تُون،
مُنْهَنْجِي نَنْدِي ڏَوْلِي!
راه هَر سَوَّاغُتْ كَنْدَا آسَانْ جَو،
كَيَئِي پَكِي خُوب.
گَذِجي نَچَنْدَا ٿَيْنِدَا هَلَنْدَا،
عَجَبُ آ تِنْ جِي بُولِي!

آپیاس

۱. هک لفظ ۾ جواب ڏيو.

- (۱) پار ڪھڙي شيء ناهي؟
- (۲) يارن جي ٿولي ڪتني پهچڻ چاهي پيئي؟
- (۳) راهم ۾ ڪير سوأگت ڪندو؟
- (۴) خُدا چا دُور ڪندو؟

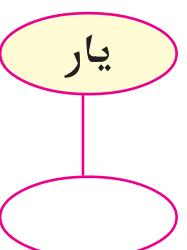
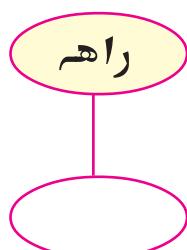
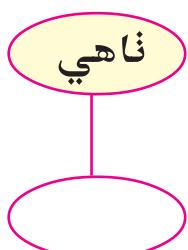
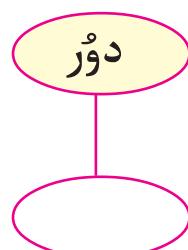
۲. جوڙا ملايو.

اُپ ۾ هل تون
يار سڀئي
تن جي ٻولي
مدد خُدا جي

همت آسان جي
اُذری اُذری
گڏجي هلندا
عجبا آ

۳. هم - آوازي لفظ آهن.

إن طرح هيٺ ڏفل لفظن جا هم - آوازي لفظ چوئندي مان ڳولهي لکو.

واـهـ، کـاهـي
ٻـارـ، نـورـ

۴. مثال سمجھي لفظ لکو.

نچندا		نچـنـدـا	مثال :
	هـلـطـ		ٿـپـطـ
	ناـهــ		پـڙـهــ

وندر

پڙههو. جاچيو هاچيو.

مثال

بابا! بابا! مون آ ناهي
ڪتو ليء

بابا! بابا! مون آ ناهي
عجب ترندڙ

بابا! بابا! مون آ ناهي
عجب توريندڙ

بابا! بابا! مون آ ناهي
عجب ڪاغذ جي

بابا! بابا! مون آ ناهي
عجب گلن جي

بابا! بابا! مون آ ناهي
عجب نياريء

مَشْغُولٌ

شِكِيلِيونْ ڏسي سُني عادَت لاءَ ✓ ۽ خَرَابٌ عادَت لاءَ ✗ ڪريو.

مَشْغُولِي

ڏنل بیان موجب صحیح شکل لاء

ء غلط شکل لاء نشان کریو.

راجا بگيء تي وينو آهي.

هريش كپڑا ڏوئي رهيو آهي.

ماستر پڙھائي رهيو آهي.

میران کاڏو کائپي رهپي آهي.

سریش دوکان تان شیون خرید
کری رهيو آهي.

آسین اسکول وچي رهيا آهیون.

سَالْ جَا مَهِنَا

پڙههو. جا چيو ۽ ڏيان ۾ رکو.

ماڻ

هولي

فيبرٽوري

شواجي جينتي

جنوري

پرجاoadي ڏينهن

جوُن

سَالْ جو وَذِي ڦ وَذِي ڏينهن

ميء

مهاراشتر دوس

آپريل

آمبیدڪر جينتي

سيپٽمبر

ٿيڪريں دي

آگست

آزاديء جو ڏينهن

جُلا

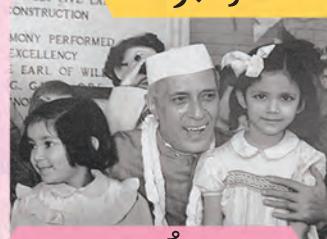
گرو پورٽما

ڊسمبر

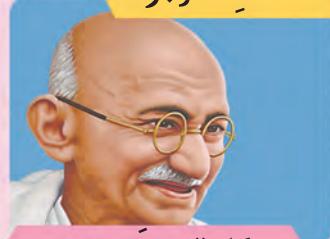
ناقال

نومبر

ٻال دوس

آڪتوبر

گاندي جينتي

مُندوُن

هیت ڏنل شیون ڏسی هر ھک مُند لاءِ مناسب شیون بُڌايو.

اونھارو

چؤماسو

سِپارو

شیون

جِهْرِ كِبُون

پڙههو ئ سمجھو.

مان جڏهن نندی هیس ته منهنجي
نند جهرڪين جي چون چون سان گلندي
هئي. آسانجي گهر پرسان به جهنگ جليبيءَ
جا وَط هوندا هئا، جن هر ڪيترائي
جهرڪين جا جهند رهند هئا. صبح جو
سويل ئ سچ لتي مهل سانجيءَ جو انهن
جي چون چون جي شور سان آسپاس جو
سچو واتاورڻ پرجي ويندو هو.

آچانک هك ڏينهن ڪجهه مزور
ڪهاڙيون کطي آيا ئ انهن وطن کي ڪتي
ڪيرائي چڏيائون. ان ڏينهن شام جو
جڏهن سڀ جهرڪيون پنهنجي ماڳه تي
موقيون ته ڪتيل وَط ڏسي هنن هر ٽاكوڙو
پئجي ويyo. ان ڏينهن هنن جي چون چون
هر جيكو دكم ئ رودن سمایل هو تنهن
آسان ٻارن کي به روئاري چڏيو. ڪيترن
ڪلاڪن تائين هو هيڏانهن هوڏانهن
اڏامنديون، چون چون ڪنديون پنهنجا
آکيرا ڳولهينديون رهيو. اها رات ڏادي
اڍاس رات هئي. ڪجهه ڏينهن کانپيءَ
انهن ڪتيل وطن جي جاء تي هك عمارت
ٺهڻ شروع ٿي.

بارو، توهان جهرڪيون ڏنيون آهن نه؟
نندڙا نندڙا پکي، هتي هتي نينگه ٿپا

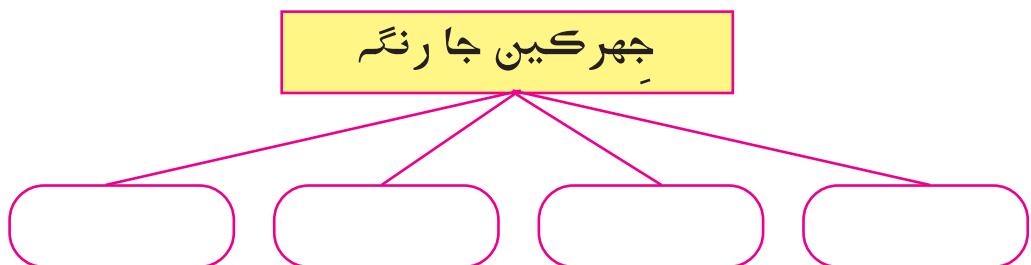

ڏينديون رهنديون آهن. گھٹو ڪري گھر جي درين ۽ پئين تي اچي وھنديون آهن. آن جا داڻا اچلائبا آهن تم گڏجي تکڙو تکڙو کائينديون وينديون آهن. جهرکيون گھڻن ئي رنگن جون ٿينديون آهن. جيئن تم پيلو، سائو، نيرو وغيره. چڙيا گھر ۾ انهن کي ڏسي سگهجي ٿو. هتي شمرن ۾ آسان کي گھٹو ڪري پورى رنگ جون جهرکيون ڏسٽ اينديون آهن. توهان هڪ ڳالهه تي ڏيان ڏنو آهي تم ڏينهان پوءِ جهرکين جو تعداد گھتجندو ٿو وڃي. وٺڻ کتي عمارتون ٿيون نهن، آبادي وڌندي ٿي وڃي ۽ جهرکيون گھتجنديون ٿيون وجن. پھرین هُ گھرن ۾ اچي پنهنجا آكيرا ڻاهينديون هيوں پر آجڪله گھر جي آسپاس به مشكل سان ڏسٽ ۾ اينديون آهن. ڪجهه سال آڳه ممبئي جي شيرف اندو شهاڻيءَ ماڻهن جو ڏيان ان ڳالهه ڏانهن چڪايو ۽ جهرکين بچائڻ ۽ انهن جو تعداد وڌائڻ جي صلاح ڏني.

توهانجي گھر ۾ يا ڪنهن وٺڻ ۾ جهرکيون پنهنجو آكيرا ڻاهين تم انهن کي پچائجو اصل نه. کين آن جا داڻا ڏيئي، پنهنجو دوست بڻائجو. جيئن صبح شام پنهنجي 'چون چون' بوليءَ ۾ توهان کي گپت بڏائينديون رهن.

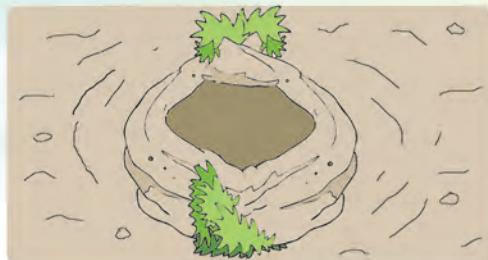
١. هِڪِسٽ ۾ جواب ڏيو.
- (الف) وُظِن کي ڪنهن ڪتیو؟
 (ب) جِھر ڪين جا آڪيرا ڪتی هئا؟
 (پ) عِمارت ڪتی نهٗ شروع ٿي؟
 (پپ) جِھر ڪيون بچائڻ ۽ اُنهن جو تعداد وڌائڻ لاءَ ڪنهن صلاح ڏني؟
٢. هيٺيان بِيان پورا ڪريو.
- ١) وُظِن ڪتٽ، آبادي وڌٽ سبب
 ٢) جِھر ڪيون گھٹو ڪري گھر جي
 ٣) توهان ڏيان ڏنو هوندو ته ڏينهان پوءِ
 ٤) جِھر ڪين جي درد آسان ٻارن کي
٣. چؤکندن ۾ مُناسِب جواب لکو.

٤. لِيك ڏنل لفظ جو عدد بدلائي جُملو وري لکو.
- (الف) ٻارو! توهان جِھر ڪيون ڏنيون آهن؟
 (ب) جِھر ڪيون گھٹو ڪري گھر جي پٽين تي اچي ويھنديون آهن.
 (پ) وُظِن کي ڪتی ڪيرائي چڏيائون.
 (پپ) شہرن ۾ آسان کي گھٹو ڪري پوري رنگ جون جِھر ڪيون ڏسڻ
 ۾ اينديون آهن.

رەھىچا ھند

ڏسو. جاچيو ۽ ساھوارن ۽ اُنھن جي رھائشی ھندن جا جوڙا ملايو.

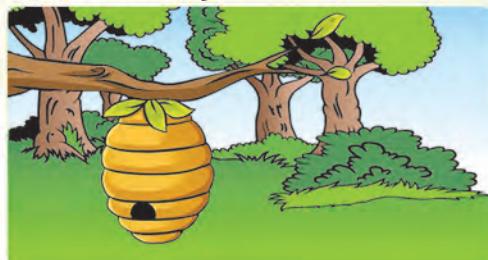
پِر

چارُ

آکيرو

مافارو

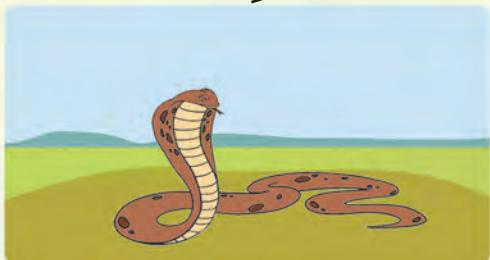
وَثَاطَ

گانٰ

پکي

نانگَ

مَكْزِي

ماکيٰ جي مِك

وندر

وزن / مقدار وَنْدَر سلسلی ھِر لکو.

۱. ڪبوتر، هاتھي، شينهن، جھرڪي

--	--	--	--

۲. پنو، دائرى، ڪتاب، رجستر

--	--	--	--

۳. ٿانگي، گلاس، لوچو، بالتي

--	--	--	--

۴. صندلي، پلنگر، ڏاڪڻ، استول

--	--	--	--

۵. رومال، چادر، شال، ٿوال

--	--	--	--

۶. قلاء، سمند، گڏ، ندي

--	--	--	--

۷. جهوپڙي، فلئت، بنگلو، مينار

--	--	--	--

۸. چاك، بورڊ، ٻسترن، ڪلاس روم

--	--	--	--

سنیھو

پڙھو، سمجھو ۽ ڳالھ بولھ ڪريو.

بار : ممي! ڪچري واري آئي آهي.
مي : پُت! ڪچري وارا تم آسان آهيوں. هوءے تم ڪچرو صاف کرڻ آئي آهي.

ماستر : بارو! ڏيان ڏيو. ڪڏهن به ڪچرو رستي تي ڦتو نه ڪريو؛
پر ڪچرو هميشه ڪچرا پيٽي ۽ وجھو.
آلو ڪچرو ۽ سکو ڪچرو الڳه نشان ڪيل دبن ۽ وجهن گھرجي.

هڪ دوست : اڙي! ڇا ٿو ڪريں?
اهي پنيون ۽ بچيل ڪاڏو ڪار مان ٻاهر ڦتو نه ڪري!
بيون دوست : ها، دوست! تون ڦيڪ ٿو چوين.
مان! هو ڪچرو گڏ ڪري ڪچرا پيٽي ۽ ڦتو ڪندس.

مَشْغُولِي

۱. پِچاڙي ۾ 'ج' آکر وارا لفظ هيٺ چوئندي ۾ ڏنل آهن.
مُناسب لفظ چوندي خال ڀريو.

پُلُج، سُلُج، ٿُلُج، پُلُج، مُلُج، وَلُج، اُلُج

- ۱) گرمي آهي. موں کي ..... لڳي آهي.
- ۲) وڏن جو چيو ..... گهرجي.
- ۳) اوندھه سبب ڪير بھ نظر نه پيو آچي، جُل ..... لڳي پيئي آهي.
- ۴) آسان کي هميشه ..... جا ڪم ڪرڻ گهرجن.
- ۵) بادل آچي ويا آهن. تڪزو گهر .....

۲. هيٺ ڏنل چوئندي مان مُناسب لفظ چوندي خال ڀريو.

ایماندار، مثال، ساراھ، ایمارنداري، اسکول

- ۱) موہن هُک غریب پر نیڪ ..... چوکر هو.
- ۲) هو انهن گٹن سبب ..... ۾ سپنپي کي وئندو هو.
- ۳) اسکول جا سڀ ٻار توڙي ماستر هن جي ..... ڪندا هئا.
- ۴) موہن جي ..... جا ڪيترائي ..... مشهور ڪئا.

پولیس وارو ئې بَتِنیوْن

بُدْو ئە آدَاكارى ئە سان گايو.

پولیس وارو پولیس وارو
سُھِھِي سَفَيْد وَرَدِي ئە وارو
چؤنک تى بىنلۇ پولیس واو
سِيْتِي وَجَائِي پولیس وارو
ئِرَفِي كَنْتَرُول كَرَط وارو
پولیس .....
بَتِي بَرِي ٿِي لال جذهن
گادِيون بِهْجِي وَجِين تَذَهِن
بَتِي بَرِي ٿِي پِيلِي جذهن
گادِيون ٿِين ٿِيون تِيار تَذَهِن
سائي بَتِي بَرِي جذهن
گادِيون سُپِي ٿِيون هَلِن تَذَهِن
دوْزِن ٿِيون سِي تِيز تَذَهِن
دوْزِن ٿِيون سِي تِيز تَذَهِن

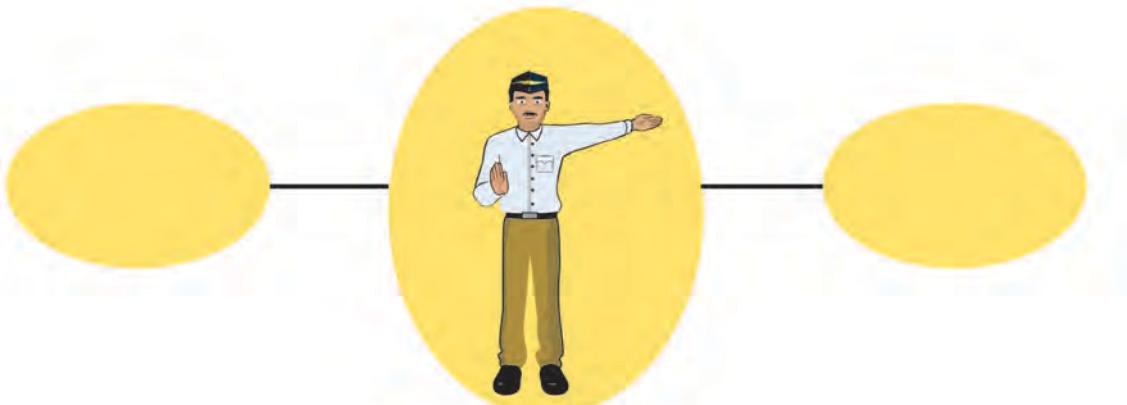

أَپِياس

١. هِڪ سِت ۾ جواب ڏيو.

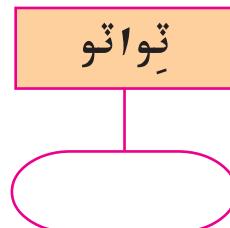
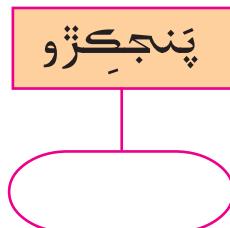
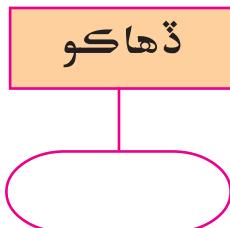
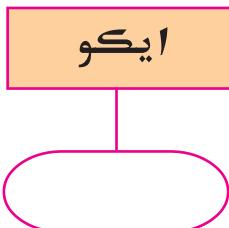
- (الف) ڪيرُ سڀتي وچائي ٿو؟
- (ب) بٽي پيلپي ٿيڻ تي چا ٿئي ٿو؟
- (ب) گاڏيُون ڪڏهن هلن ٿيون؟

٢. پوليڪس واري بايت چاڻ پوري ڪريو.

٣. مثال سمجھي هيٺ ڏنل لفظن سامهون مُناسب انگ لکو.

'چونڪ' مطلب جتي چار رستا ملندا آهن.

٤. چؤڪندي مان مُناسب لفظ ڳولهي جواب لکو.

.....	فَقْطِ سندِي لفظ
.....	هِندِي لفظ
.....	أنگرِيزِي لفظ

وردي، تيز
چونڪ، سڀتي
پوليڪ، لال
ترئفڪ، ڪنترول
سفيد، بٽي

آمِدَرَفَتْ جا نېھر ئِشا نېيۇن

ڏسو. جا پچيو ئِغا لە بولە ڪريو.

مَشْغُولٌ

ڏسو. جاچيو ۽ سماجھو.

راڏا کائي ٿي.

سُريش دوڙي ٿو.

شينهن گنجوڙ ڪري ٿو.

ڪتو پئنکي ٿو.

مان پڙهان ٿو.

دوڪاندار توري ٿو.

سُنيتا ڦپا ڏئي ٿي.

مور نچي ٿو.

آنيتا سائيڪل هلائي ٿي.

۱. مورتون ڏسې ڄُملا لکو.

۲. مثال سمجھي ڄُملا ڳالهایو / لکو.

مثال : شاگرد پڙهي ٿو.
شاگرد ڏسې ٿو.

پڙھڻ، دوزھڻ، فچڻ، ڪترڻ
ڏسڻ، ڳالهائڻ، کائڻ

شاگرد، ڪوئو،
ريتا، گھوڙو، هريش

ڪاغذ جي ٿيلهٽي

ڏسو. جا چيو ۽ ٺاهيو.

آچو ته ڪاغذ جي ٿيلهٽي ٺاهيون.

گھرٻل سامان

اسڪيچ
پينون

رنگ برنگي
سپون

سنھري
رنگين ربن

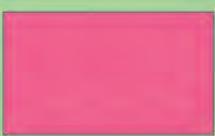
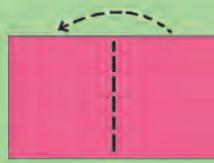
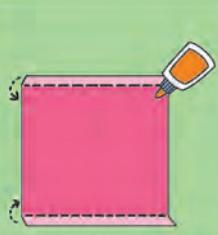
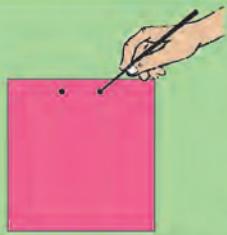
کونتر

ڪئنچي

رنگين
چارت پنا

ڪاغذ جي ٿيلهٽي تيار ڪرڻ جي رٽت :-

۱. ڪنهن به ماپ جو وڏو مُستطيل آڪار جو چارت پنو ڪڻو.
۲. پني کي وچ تي موڙيو.
۳. پني کي هيٺيان ۽ مٿان ٿورو موڙي، موڙيل پاڳي کي کونتر سان چنبڙايو.
۴. موڙيل پني جا ٻئي هيٺيان ۽ پاسي وارا حصا کونتر سان پاڻ ۾ چنبڙايو.
۵. شِڪل ۾ ڏيكاريل موجب وڏن جي مدد سان پني جي گليل پاڳي ۾ ٿنگه ڪريو.
۶. ٻنهي ٿنگن ۾ رنگين ربن وچهي آندرئين پاسي ڳندڻ بڏو.
۷. ڪاغذ جي ٿيلهٽي ۽ کي سھٹو ۽ وڌندڙ ب્લائط لاءِ هيٺين پاسي گندن کان ۽ ٿنگن وٽ سپون لڳايو.
۸. توھين وچ تي اسڪيچ پين سان سھٹا گل يا دزائين ڪيو.
۹. هاڻي تيار آهي ڪاغذ جي ٿيلهٽي.

عِزَّت

پڙههو ئے سمجھو.

هڪ دفعي فِرَانس جي بادشاهه جي سواري آچي راهي هئي. رستي ۾ هڪ فقير گڏين. فقير پنهنجو ٿوپ لاهي بادشاهه کي جھڪي پرٹام ڪيو. بادشاهه به آهڙي طرح ئي ٿوپ لاهي فقير کي ڪند جھڪائي پرٹام جو جواب ڏنو. بادشاهه کي آهڙيء طرح پرٹام ڪندو ڏسي هن جي رکپال چيو. "حضور هڪ فقير کي هئڙيء طرح ٿوپلو لاهي نِمسڪار ڪرڻ بادشاهه کي ته شوپا نتو ڏئي." بادشاهه هڪدم چيو. "پا فِرَانس جي بادشاهه جو فرض نه آهي ته هو هر شخص جي شاهائي عِزَّت ڪري!" سُڪ آهي انسان کي ٻئي جي عِزَّت جو قدر به او ترو ئي ڪرڻ ڪپي جيترو هن کي ملي ٿو.

آپیاس

۱. هِک سِت ۾ جواب ڏيو.

(الف) فقير بادشاهه کي ڏسڀ چا کيو؟

(ب) بادشاهه جي رکپال بادشاهه کي چا چيو؟

(پ) بادشاهه رکپال کي ڪھڙو جواب ڏنو؟

۲. آسان کي سڀني جي عزت ڪرڻ گهرجي. ان بابت چار جملا لکو.

۳. ڏنگين مان مناسب جواب چوندي حال پربو.

(الف) فقير ..... لاهي پرظام ڪيو.

(۱) ڦوب (۲) پڳڙيءَ (۳) بوٽ

(ب) بادشاهه ..... ملڪ جو هو.

(۱) چين (۲) فرنس (۳) انگلند

(ب) آسان کي سڀني سان ..... وارو وهنوار ڪرڻ گهرجي.

(۱) گھمند (۲) ڪروڏ (۳) نمرتا

(پ) بادشاهه پڻ ..... جو سinema ساڳئي نموني ڪيو.

(۱) فقير (۲) رکپال (۳) منوري

۴. هيئين جملن مان اسم چونديو.

(۱) هِک دفعي فرنس جي بادشاهه جي سواري اچي رهي هئي.

(۲) هُن جي رکپال چيو.

(۳) فقير پنهنجو ڦوبلو لاثو.

(۴) رستي تي هِک فقير گڏين.

۵. فقير ۽ بادشاهه جي گفتگو پوري ڪريو.

فقير : بادشاهه سلامت! مان توهان کي پرظام ٿو ڪريان!

بادشاهه : واه! آء پڻ ساڳئي نموني توهان جي آڳيان ڪند جھڪايان ٿو.

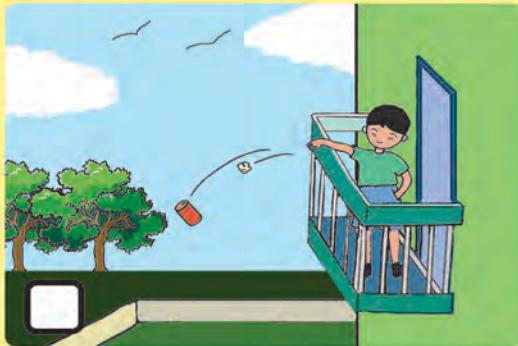
رکپال :

بادشاهه : فرنس جي بادشاهه جو فرض آهي تم هُو هر شخص جي شاهائي عزت ڪري!

رکپال : بادشاهه سلامت! توهان ٻلكل صحیح آهي!

مَشْغُولٌ

چِتر ڏيان سان ڏسي صحیح چِتر هینان ئه غلط چِتر هینان
فِشان پايو.

توهان

تون

پڙهو ئِ لکو. آهڙي نموني پيا جُملا بُدايو.

توهان ڪركيٽ راند ڪريو ٿا.	تون ڪرڪيٽ راند ڪريٽ ٿو.
توهان گھمنٽ وڃو ٿا.	تون گھمنٽ وڃين ٿو.
توهان ڪارِتون ڏسو ٿا.	تون ڪارِتون ڏسيين ٿو.
توهان کائو ٿا.	تون کائيين ٿو.
توهان داڪٽر وٽ وڃو ٿا.	تون داڪٽر وٽ وڃين ٿو.

خاكو پورو ڪريو.

.....	تون نياپو لکين ٿو.
توهان رانديٽا خريد ڪريو ٿا.	.....
.....	تون وڏن جي عزت ڪريٽ ٿو.
توهان دروازو کوليٽو ٿا.	.....
.....	تون سنڌي سِڪين ٿو.
توهان ڪثرت ڪريو ٿا.	.....
.....	تون گھمنٽ وڃين ٿو.

پڙهڻو لکو. آهڙي نموني بيا جُملا بُڌايو.

أُهي نَّاجِنْ تا.	هو نَّاجِي ٿو.
أُهي نَّاجِنْ ٿيون.	هوءَ نَّاجِي ٿي.
أُهي إخبار پڙهِنْ تا.	هو إخبار پڙهِي ٿو.
أُهي إخبار پڙهِنْ ٿيون.	هوءَ إخبار پڙهِي ٿي.
أُهي سُچْ ڳالهائينْ تا.	هو سُچْ ڳالهائي ٿو.
أُهي سُچْ ڳالهائينْ ٿيون.	هوءَ سُچْ ڳالهائي ٿي.

هیٺ ڏنل خاكو پورو ڪريو.

.....	هوءَ گِيت ڳائيءَ ٿي.
أُهي إسڪول وڃن تا.	.....
أُهي إسڪول وڃن ٿيون.	.....
.....	هو أدَاڪاري ڪري ٿو.
أُهي زور سان ڪلن ٿيون.	.....
.....	هوءَ تيز دُكِي ٿي.

پڙههو ئه لکو. آهڙي نموني بيا جملا پُدايو.

آسان اسکول وڃون ٿا.	مان اسکول وڃان ٿو.
آسان خط لکون ٿا.	مان خط لکان ٿي.
آسان آهستي ڳالهايون ٿا.	مان آهستي ڳالهايان ٿو.
آسان رستو پار ڪريون ٿا.	مان رستو پار ڪريان ٿو.
آسان ٻوئن کي پاڻي ڏيون ٿا.	مان ٻوئن کي پاڻي ڏيان ٿي.

خاكو پورو ڪريو.

.....	مان راند ڪريان ٿو.
آسان آڪاڻي پڙهون ٿا.	.....
.....	مان نيرن ڪريان ٿي.
آسان تيار ٿيون ٿا.	.....
.....	مان بازار وڃان ٿو.
آسان چيو مجيون ٿا.	.....
.....	مان صفائي ڪريان ٿي.

مۇن کې سىكاري

بۇدو ئاداكارىيە سان گايىو.

مور او مور! نَچُّ تۇن كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

مۇن کې بە سىكاري!

كَوْئِل او كَوْئِل! چَائِنْ تۇن كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

مۇن کې بە سىكاري!

ھَرَط او ھَرَط! دُكُّ تۇن كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

مۇن کې بە سىكاري!

مَچِي او مَچِي! تَرَط او تَرَط! تۇن كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

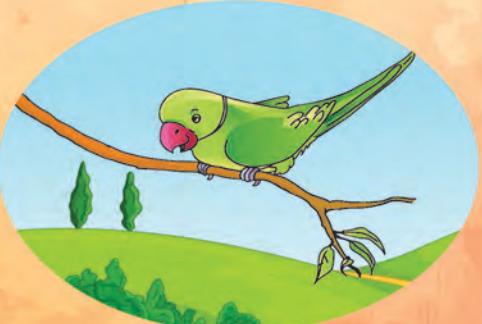
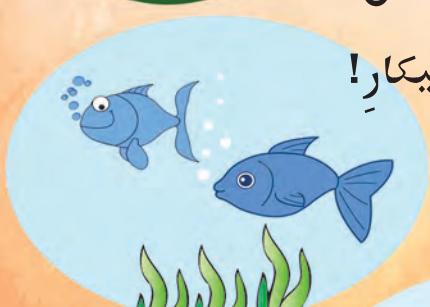
مۇن کې بە سىكاري!

پَكِي او پَكِي! اُذْنِي تۇن كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

مۇن کې بە سىكاري!

چَتنۇن او چَتنۇن! لاقِيون لَنَوْظِي كَنْهَن كَان سِكَّىيَن!

مۇن کې بە سىكاري!

١. هِكِ سِتٍ ۾ جواب لِکو.

(١) چَتُون ڇا ٿوَکري؟

(٢) پاڻيءَ جو جيوُڪهڙو آهي؟

(٣) دوڙڻ ۾ ڪيرُ تيزُ آهي؟

٢. جوزا ملايو.

اڏامي ٿو	مور
ڳائي ٿي	پكي
نچي ٿو	هرڻ
دوڙي ٿو	ڪوئيل

٣. نَچُط، دُكُط، تَرُط، ڳائِط، دوڙُط .... إِهي سڀ ڪم آهن.

چؤڪندي مان ڪم ڪندڙ لفظ ڳولهي لِکو.

ڪم ڪندڙ لفظ	لفظ
	ويهٽ، ڳالهائِط، سِڪٽ، ڪار، ڪتاب، ريديو هلٽ، موبائيٽ، ٿپا ڏيٽ، راند ڪرڻ

٤. هيٺ ڏنل لفظن جا ٻتا لفظ لِکو.

ٻتا لفظ	لفظ
ويهٽ	اُٿٽ
	ڪائِط
	نچٽ
	لِڪٽ
	هلٽ

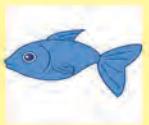
ڏنگين مان صحيح لفظ ڳولهي جواب لکو.

مان آسمان ۾ اُچو اُڏامي سگهان ٿو.

(باز، ڪُڪڙ)

مان ڪيڙ؟

مان مَدْرُ گِيت ڳايان ٿي.

(ڪوئل، مَچي)

مان ڪيڙ؟

مُنهنجو وزن تمام وڌيڪ آهي.

(هاڻي، مَچر)

مان ڪيڙ؟

مان پِن پيرن تي هلندو آهيائ.

(هرڻ، إنسان)

مان ڪيڙ؟

مون کان ڪوئا ڏکندا آهن.

(ٻَكري، ٻِلي)

مان ڪيڙ؟

مان جَهَنَّل جو راجا آهيائ.

(شينهن، لوڙڙ)

مان ڪيڙ؟

ମଶ୍ଗୁଳି

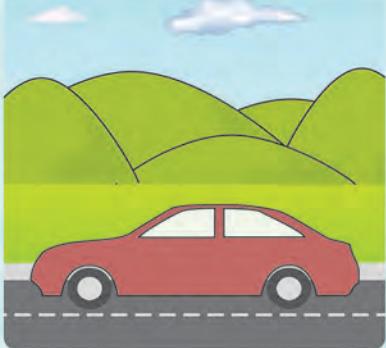
ଢୁ. ଜାଚିବୁ. ମୁରତନ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟାନ ଲକୋ :-

مشغولي

مورتون ڏسو ۽ جُملا پڙھو.

موئرِ ڪٿي آهي؟
موئرِ رستي تي آهي.

پاڻي ڪٿي آهي؟
پاڻي بوتل ۾ آهي.

سُنج ڪٿي آهي؟
سُنج آسمان ۾ آهي.

رانديگرِ ڪٿي آهي؟
رانديگر ميدان تي آهي.

ماستر ياڻي ڪٿي آهي؟
ماستر ياڻي ڪلاس ۾ آهي.

بارِ ڪٿي آهن؟
بار باغ ۾ آهن.

لَفَظِ ڪٿي آهن؟
لَفَظِ بُورَدَ تي آهن.

فریمِ ڪٿي آهي؟
فریم پِت تي آهي.

ریل گاڏي ڪٿي آهي؟
ریل گاڏي اسْتیشن تي آهي.

پِکنک

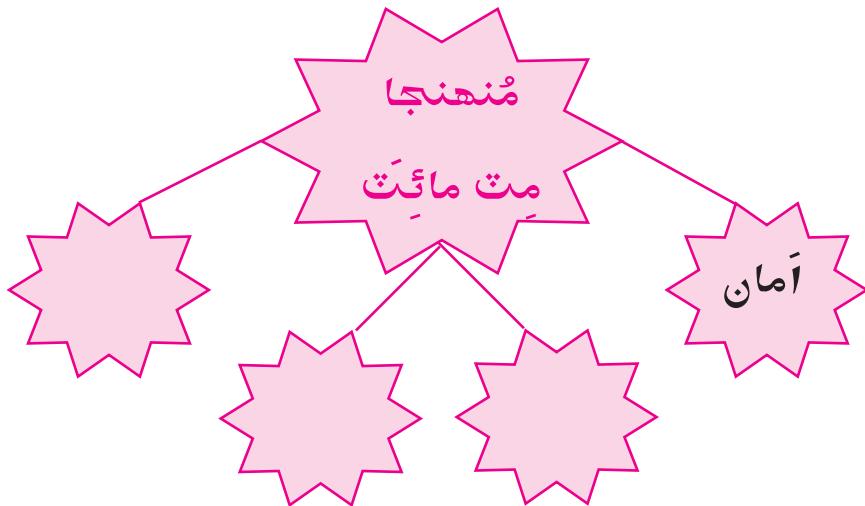
بُندو ء آدَاڪاريء سان ڳايو.

هلو ته هلوں پِکنک تي
چاچُو مامي پاپا سان گڏ
ديدي آمان دادا سان گڏ
هلو ته هلوں پِکنک تي.
ڏينهن موکل جو مَس مَس آيو
گُهمڻ قِرَطَ جو ڪيون ڪو سعيو
اُس گرميء جو فالو ناهي،
ڏينهن سَجُو جُھڙالو آهي،
ڪيو تياري جهٽ پَت تي .... هلو ته ....
ڏينهن سَجُو پوءِ مؤج مَچائي،
هَكِ ٻئي جي من کي وندرائي،
سانجهيءَ ٿاڻي واپس وَرَندا،
رات سَجِي سُڀ ڦان ٿي پوندا.
ڪو ڪَت تي ڪو پَت تي .... هلو ته ....

۱. مِثال سَمجھي گولن ۾ جواب لکو.

۲. هڪ سٽ ۾ جواب لکو.

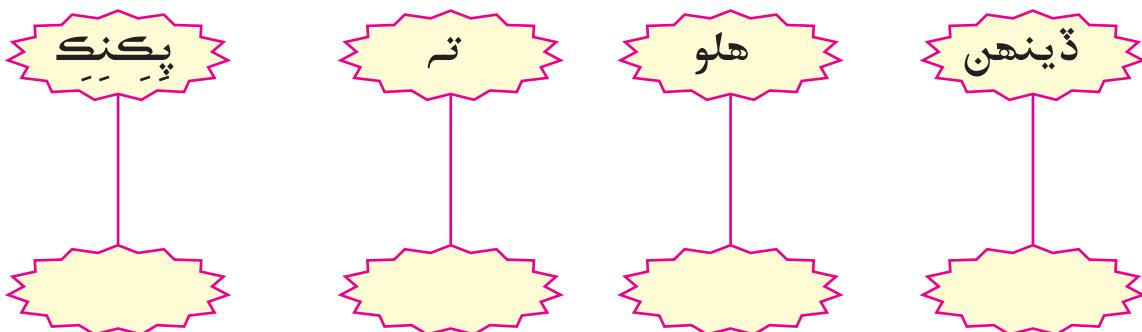
(الف) سُپ پِكِنِك تان ڪڏهن موئند؟

(ب) پِكِنِك ۾ سچو ڏينهن ڪيئن گذاريند؟

(ب) پِكِنِك جو سچو ڏينهن ڪيئن آهي؟

(پ) رات جو ٿڪجي سُپ ڪٿي سُمهند؟

۳. بيت ۾ هيٺيان لفظ گھٹا دفعا دُھرايل آهن؟ ڳڻي لکو.

٤. توهان ضرور ڪڏهن مائڻ يا اسکول سان گڏ پِڪِنِڪِ تي ويا هوندا.
ان بابت هينين سوالن جا جواب لکو.

ANSWER

۱) توھاں ڪنهن مَھلَ اُڦیا؟

ANSWER

۱۲) توهان پکنک تی کنهن سان گڏ ويا؟

ANSWER

۳) توہان پِکنک تپِ کٹی ویا؟

ANSWER

١٤) توهان پِکنِك تی کاڏي جون ڪهڙيون شيون کڻي ويا؟

1

۹) پِکِنِک تی توہان چا ڏئو؟

ANSWER

۶) پکنگ تي توهاں کھڙيون رانديون کيون؟

ANSWER

۷) توہان گھٹی بجی موڑیا؟

وَنْدَرَ

ڏسو. جاچيو ۽ لکو.

هیٹ ڏنل چوئکندي مان مورٽن جي آڈار تي مُناسب لفظ چوندي پر وارا حال پيريو.

کپٹ - عورت - کپٹ یہ عورت - لٹ -
قاڑیون - کلاس - جادوگر - بار - کپڑی - کبوتر

راپر ھے مشہور ..... ھو۔

۹ آيو. ہن جو چادو ڈسي سپ ھو ھے ڈينهن آسان جي

خوش ٿيَا. هُن سَپَ کان پَھرِيائين هِڪ هَت ۾ وڏي

کُنْدِي هَكْ بَند جِي چَوَّدارِي آهَستِي آهَستِي

گھمائیندی ان مان کیدی ڈیکاریو۔ اسان سپنی

ویهاری ان جو دروازو بند کري جو بيمهر کوليائين تم
اُهو جادوُ ڏسي آسان کي ڏايو مزو آيو.

وندر

چتر جاچيو ئه بُدايوا.

11

كِرکيٽ ٹيم

10

راوڻ

9

بليئرڊ جا بال

8

مڪڙي

7

اندلث

12

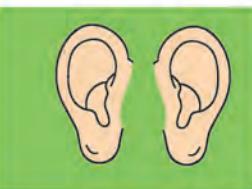
سال جا مهنا

1

نڪ

2

ڪن

3

اوستائون

طرف

4

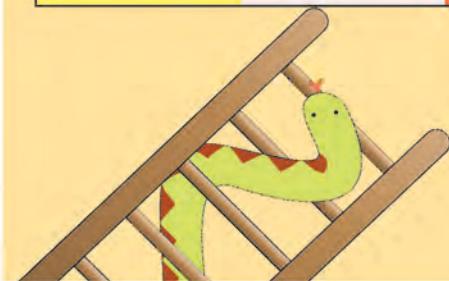
آڱريون

5

6

أَچو ته راندِ کريون!

٣٦	٣٧	٣٨	٣٩	٤٠	خنجر
مون ناشتو کادو.	مان باع ۽ راند کرڻ ويس.	راند مهل سُنيل سان جه بڙو. تبيو.	روشن اسان پنهي کي ملايو.	مون کتيو.	
مون هت ڏوتا.	مون کي ماڻ روکيو.	مان پنا هت ڏوئڻ، کائڻ لڳس.	ماڻ به صحت صفائيه بابت ٻڏايو.	ماڻ کي داڪتر بابت ٻڏايو.	ماڻ پيار کيو.
هر يش پا هريان کادا کائيندو آهي.	داڪتر هريش کي سمجهايو.	اسکول جو گهند و ڳو.	شام جو گھر آيُس.	ماڻ اسکول بابت پچيو.	مون کي غصمو آيو.
وچ ۽ هريش سوال پچيو.	داڪتر ڪيتريون ئي صلاحون ڏنيون.	هر روز صبح شام ڏند صاف کرڻ گھرجن.	روز ڪيرت کرڻ گھرجي.	ڪيرت بابت داڪتر سمجهايو.	سڀني کي ڏيڪاري.
سائنس جو اُسناد نه آيو.	ڪلاس ۽ ڳوڙ تبيو.	درائينگ جو پيرد تبيو.	ڪلاس ۽ ڪچرو هو.	سڀني ڪچرو صاف کيو.	مون درائينگ ڪيدي.
رسيس پوري ٿي.	مون کيس وادايون ڏنيون.	هر يش راند کتني.	ميدان تي راند ڪعبي.	نيرن کادي.	رسيس ڦلي.
	١	٢	٣	٤	٥
اسکول لاء نڪتس.	گھرو ڪم ڏيڪاريو.	داديئه شاباسي ڏني.	نوان حساب سڪيا.	سريش کي حساب سيڪاريا.	

وياڪڻ

عدد

ڏسو.

پڙهو ۽ سماجھو.

گھڻا (عدد جمچ)

	ٻليون
	ڳجرؤن
	چٽيُون
	ڪتاب
	ڦماڻا

هڪ (عدد واحد)

	ٻلي
	ڳجر
	چٽي
	ڪتاب
	ڦماڻو

ڄملا

	چوڪرا وڃين ٿا.
	چوڪريون نَچين ٿيون.
	ڪوئا دوڙن ٿا.
	گُل ٿيزن ٿا.

	چوڪرو وڃي ٿو.
	چوڪري نَچي ٿي.
	ڪوئو دوڙي ٿو.
	گُل ٿري ٿو.

هيٺ ڏنل خاكو پورو ڪريو.

.....	هِرڻ ٿپا ڏئي ٿو.
.....	بار ِ ڪلين ٿا.
.....	بادل وَسِن ٿا.
.....	ڦکيٺ سستي آهي.
.....	شاگرد پڙهي ٿو.
.....	وَط ڦ پَن آهن.
.....	ميڙ تي چمچا رکيل آهن.

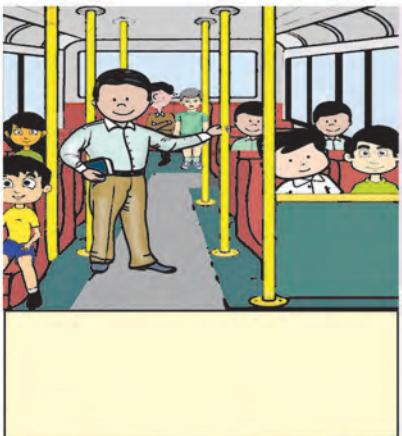
.....	هِرڻ ٿپا ڏئي ٿو.
.....	بار ِ ڪلين ٿا.
.....	بادل وَسِن ٿا.
.....	ڦکيٺ سستي آهي.
.....	شاگرد پڙهي ٿو.
.....	وَط ڦ پَن آهن.

سوالي لفظ

پڙههو. سمجھو ۽ مورتون ڏسي سوال ٺاهيو ۽
اُنهن جا جواب لکو.

چو چا ڪٿي ڪھڙو گھڻا
ڪيترو ڪيترا ڪڏهن

١. روٽ ناگپور ۾ جائو.

روٽ ڪٿي جائو؟

٢. آسان جو ديش سن ۱۹۴۷ع ۾ آزاد ٿيو.

آسان جو ديش ڪڏهن آزاد ٿيو؟

٣. سڀ گوپالداس ڪپڙي جو واپاري آهي.

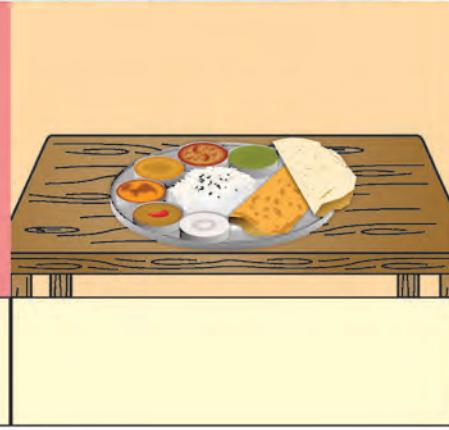
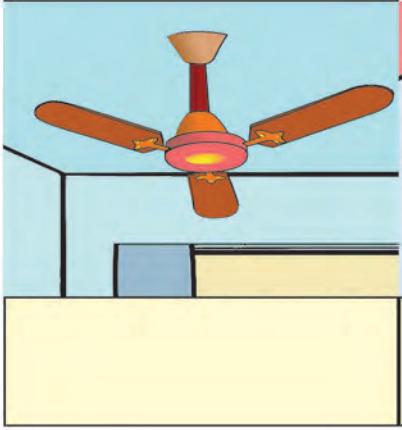
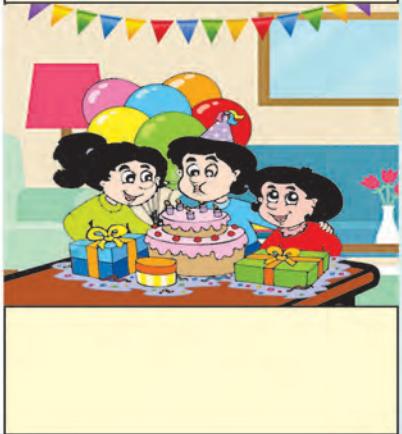
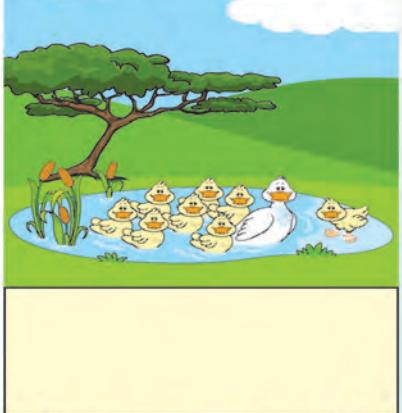
سڀ گوپالداس چا جو واپاري آهي؟

٤. ڦطب مينار دهلي ۽ آهي.

ڦطب مينار ڪٿي آهي؟

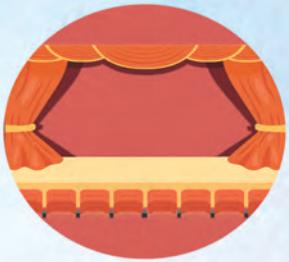
٥. رام ڪريت ۾ چار چونکا هنيا.

رام ڪريت ۾ گھڻا چونکا هنيا؟

مَشْغُولٍ

ڏسو. جاچيو ۽ مورتن جا جوڙا ملايو.

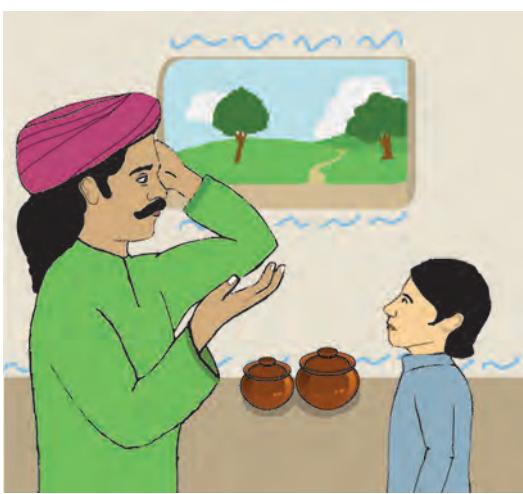
عَقْلَ جِي شِكْل

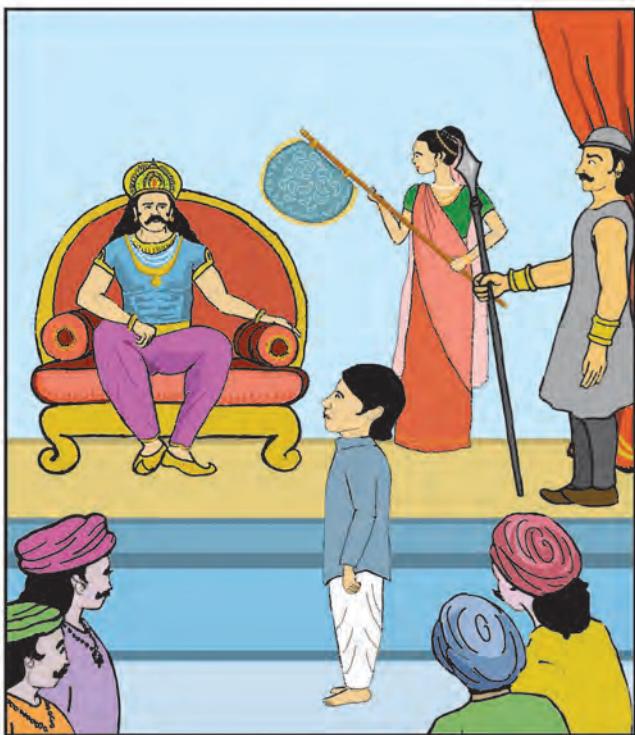
بُدُو . پڙههو ئے سمجھو.

هڪڙو بادشاهه هو. اُن کي پنهنجي بادشاهي تي ايترو
تم گهمند ٿي پيو جو ظلم ڪرڻ تي سندرو بڏي وينو.
اگر ڪنهن جي ڳالهه پسند نه ايندي هئس ته اصل اُن جو
سُر ٿي اُذائي چڏيندو هو. هڪ ڏينهن دربار ۾ ويني وزير
کان پڇياين ته سڀ کان قيمتي شيء ڪهڙي آهي؟ وزير
سوچيو بادشاهه کي منهنجو جواب پسند ايندو يا نه ڪهڙي
خبر. سو سوچي جواب ڏيٺ لاءِ هڪ ڏينهن جي مهلت وئي
اچي گهر پهتو. ڳلتپن ۾ وينو هو

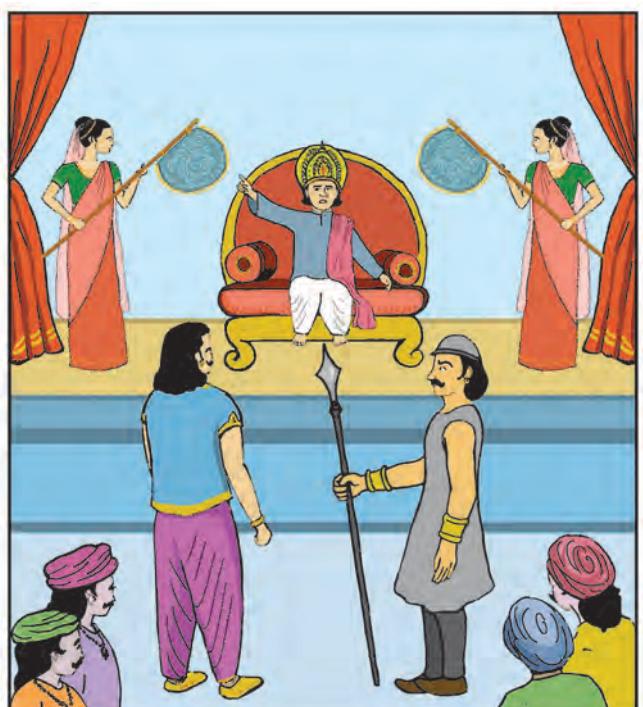
تم سندس ٻالڪ اچي پڇيو تم ڇا
ڳالهه آهي ڪهڙو ڪارڻ آهي؟ وزير
کيس راجا وارو سوال بُدايو تم ٻالڪ
کي ڪل اچي وئي. چياين ”بس
اھڙي معمولي سوال ۾ منجهي پيا
آهي؟“ پيءِ کي بُداياين تم سنسار

۾ قِيمتِي شیء آهي عَقلُ. وزیر کي به بالک جو جواب دِل سان لَڳي ويو. بئي ڏينهن دربار ۾ اچي راجا کي جواب بُدايائين تم بادشاهه وري پُچيس ته عَقلُ کائيندو چا آهي؟ وزير منجهي پيو. وري به هَك ڏينهن جي مُهلَت وني گهر پهتو ۽ بالک کي سجي ڳالهه کري بُدايائين. اهو بُدي پُت چيو تم راجا تم

معمولي سوال ٿو پُچي. اهو به نتو سمجھي عَقلُ کائي غمُ. بئي ڏينهن دربار ۾ راجا جواب بُدي پُچيو تم عَقلُ پيغندو چا آهي؟ وزير وري به هَك ڏينهن جي مُهلَت وني اچي گهر پهتو. سوال بُدي پُتس هَڪدم بُذايو تم عَقلُ پيئي غصو. هاطي دربار ۾ راجا ههڙا صحیح جواب بُدي باقي پُچيو تم عَقلُ جي شِکل ڪڙي آهي؟ هاطي به وزير هَك ڏينهن جي مُهلَت وني گهر اچي پنهنجي بالک سان حقیقت بيان ڪئي. چوکري سوچيو تم راجا کي سبق سپكارڻ گهرجي جو روز روز نوان نوان سوال پُچي پنهنجي پيءُ کي تنگ کري رکيو اٿس. سو چيائين تم مونکي خود هلي راجا کي عَقلُ

جي شِکل ڏيڪارڻِي پوندي. ٻئي ڏينهن وزير راجا کي سموري حقiqت بُڌائي ۽ چيو تم مُنهنجو پُٿ ٿئي سڀني سوالن جا جواب بُڌائيندو هو. اڄ هُ خود آيو آهي توهانکي عَقل جي شِکل ڏيڪارڻ. بادشاهه ٻالڪ ڏانهن نهاري حيران ٿي ويو. ليڪن ٻالڪ کيس بُڌايو تم عَقل جي شِکل ڏسٽ لاءِ توهان کي صرف ۵ مِنٽن لاءِ مونکي

تَخت تي وهاري بادشاهه بُطاڻُو پوندو. بادشاهه حيران تم ٿيو پر ٻالڪ جو امتحان وٺڻ ۽ سندس دل رکڻ لاءِ کيس تخت تي وهاري اعلان ڪيو تم هيءُ ٻالڪ ۵ مِنٽن لاءِ بادشاهه آهي. هن جي هر حُڪُم جي برابر تعديل يعني پوئواري ٿيڻ گهرجي. ٻالڪ تخت تي وھڻ شرط جَلَاد کي سڌائي حُڪُم ڏنو تم آڳوڻي بادشاهه جو سِر ڏر کان ڏار ڪيو وڃي. بادشاهه جون تم وايوُن ٿئي بتال ٿي ويون. گھپرائجي ويو. ههڙو نادری حُڪُم ليڪن هن وقت ٻالڪ بادشاهه هو ۽ اهو سندس حُڪُم هو. بادشاهه هت جوڙي معافي گهرندي چيو سائس ههڙو ظُلمُر نه ڪيو وڃي. اُن ٻالڪ جَلَاد کي روکيندي بادشاهه کي چيو تم هاڻي توهان ڏني عَقل جي شِکل؟ پوءِ راجا کي سمجھا يائين تم آئينده آجايو بادشاهه هئُن جو گھمند ڪري ڪنهنكى به سَنائِٹ، تنگه ڪرڻ نه گهرجي. پوءِ راجا کان خاطري وئي کيس واپس تَخت موتائي ڏنو. جنهن جي سڀني دربارين خُوب ساراهم ڪئي.

لُفْظَنِ جو خزانو :

عَمَلٌ = معمولی = رواجی،
سَارَه = نیکی
كَهْرَائِيٌّ = گھبرائی، وَدَائِيٌّ - آکڑی، دِجْنُونٌ = ڈچٹی۔

آپیاس

سوال ۱. هَكَ سَتْ هِرِ جواب لِكُو.

- (۱) بادشاہ و زیر کان پھریون سوال کھڑو پیچیو؟
- (۲) وزیر سوالن جا جواب کنهن کان پیچیا؟
- (۳) وزیر جی پُت بادشاہ اگیان کھڑو شرط رکیو؟
- (۴) بادشاہ کھڑو سبق سکیو؟

سوال ۲. برئیت مان مناسب لفظ ڳولهی حال پریو.

(عقل / پیسا)	(الف) سپ کان قیمتی شيء ..... آهي.
(کاذب / غم)	(ب) عقل ..... کائیندو آهي.
(غصہ / پاظی)	(ب) عقل ..... پیئندو آهي.

سوال ۳. هم آوازی لفظن جا جوڑا ملايو.

ور	راجا
پرت	گھر
باجا	تخت
سخت	شرط

سوال ۴. هيٺ ڏفل لفظن هر 'ای' جوڙی نوان لفظ ناهييو.

مثال : غريب + اي = غريببي

.....	تعلیم	(۵)
.....	شاهوکار	(۶)
.....	دوست	(۷)
.....	خوشحال	(۸)

۱) چست	.....
۲) بھادر	.....
۳) هوشيار	.....
۴) أمير	.....

مشغۇلې

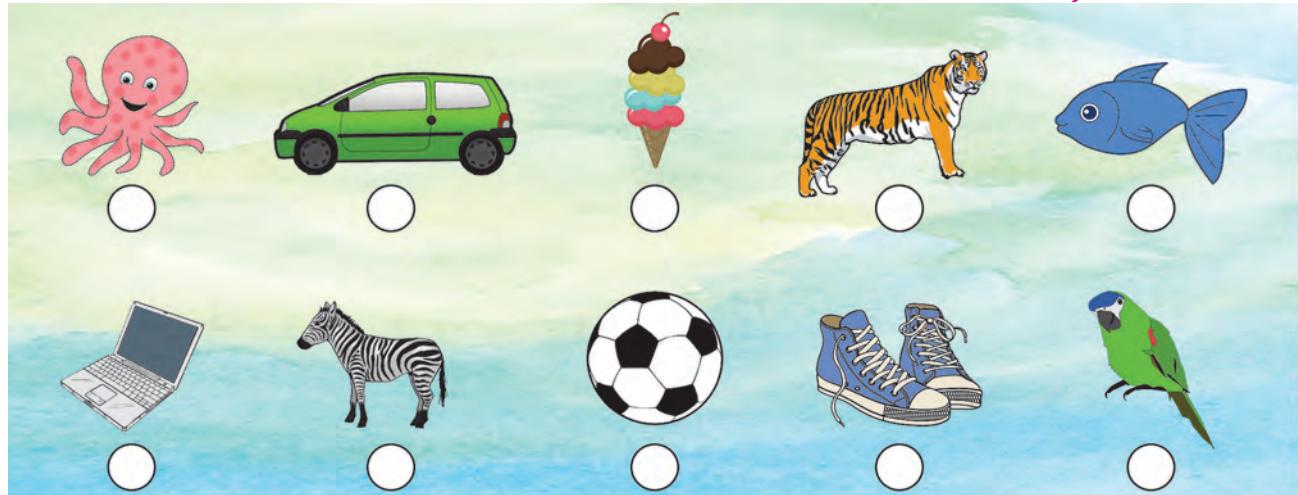
١. چۈڭنەي مان مۇناسب لفظ گولھى ڭۈرۈپورو ڪريو.

ھەت، ھەنج، وەط، تَكلىف، دِيالۇ، مَلَمَ

را جُكمار سِدارت ھەنديھەن باغ ھە ..... ھىنان وينو هو. آچانك ھەن جي
ھەن زَخْمِي ھنس آچى گريو. زَخْمِي ھنس ..... وَچان قَتِكِي رَهيو
هو. سِدارت تە هو ئى ..... ھەن ھنس جا زَخْم صاف گري اُنهن تى .....
لېگايىي. اُن بعد سِدارت ھنس تى آهەستىي آهەستىي ..... قىرىئى لېبو.

٢. ھىنин ھەن ساھوارن لاء ✓ نشان گربو.

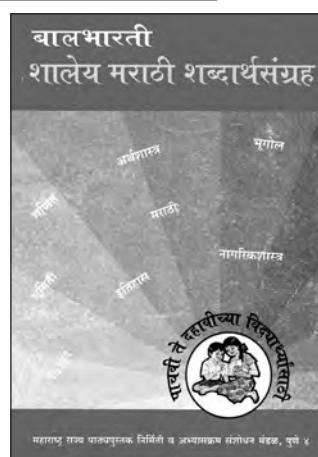
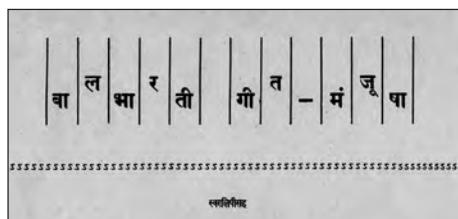
ڪارڻون ۾ ڳالهه ٻولهه

ڏسو. پڙهو ۽ پاڻ ۾ ڳالهه ٻولهه ڪريو.

इयत्ता ९ ली ते ८ वी साठीची पाठ्यपुस्तक मंडळाची वैशिष्ट्यपूर्ण पुस्तके

- मुलांसाठीच्या संस्कार कथा
- बालगीते
- उपयुक्त असा मराठी भाषा शब्दार्थ संग्रह
- सर्वांच्या संग्रही असावी अशी पुस्तके
- स्फूर्तीगीत
- गीतमंजुषा
- निवडक कवी, लेखक यांच्या कथांनी युक्त पुस्तक

पुस्तक मागणीसाठी www.ebalbharati.in, www.balbharati.in संकेतस्थळावर भेट द्या.

**साहित्य पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या विभागीय भांडारांमध्ये
विक्रीसाठी उपलब्ध आहे.**

ebalbharati

विभागीय भांडारे संपर्क क्रमांक : पुणे - ☎ २५६५९४६५, कोल्हापूर- ☎ २४६८५७६, मुंबई (गोरेगाव)
- ☎ २८७७९८४२, पनवेल - ☎ २७४६२६४६५, नाशिक - ☎ २३९५५९९, औरंगाबाद - ☎ २३३२९७९,
नागपूर - ☎ २५४७७९६/२५२३०७८, लातूर - ☎ २२०१३०, अमरावती - ☎ २५३०१६५

مہاراشٹر راجیہ پائیہ پستک نرمتی و آپیاس کرم سنشودن مندل، پٹی.
बालभारती इयत्ता दुसरी (सिंधी)

₹ 51.00

